

THE STANDARD BEARER

A Reformed Semi-Monthly Magazine

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Communications relative to subscription should be addressed to
MR. R. SCHAAFSMA
524 Henry Ave., S. E.
Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF

Editors—Rev. H. Hoeksema, Rev. G. M. Ophoff,
Rev. Wm. Verhil, Rev. G. Vos.
Associate Editors—Rev. A. Cammenga, Rev. P.
De Boer, Rev. M. Gritters, Rev. B. Kok, Rev.
C. Hanko, Rev. G. Lubbers, Rev. R. Veldman,
Rev. H. Veldman.

Communications relative to contents should be addressed to
REV. H. HOEKSEMA
1139 Franklin St., S. E.
Grand Rapids, Mich.

Vol. XVI, No. 1. Entered as Second Class mail matter at Grand Rapids, Mich.

OCTOBER 1, 1939

Subscription Price \$2.00

MEDITATIE

Wijsheid Begeeren

En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden. Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende, want die twijfelt is een baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op en neder geworpen wordt. Want die mensch meene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere. Een aubelhartig man is ongestadig in al zijne wegen.
Jak. 1:5-8.

En indien!

Gij zijt geroepen om als vriend Gods, niet als vriend der wereld, te wandelen.

Maar zijt ge aan die roeping getrouw in het midden der wereld, die in het booze ligt en de duisternis liever heeft dan het licht, dan kan het niet uitblijven, dat ge in vele en velerlei verzoeken valt.

En dan is het van de grootste beteekenis, dat ge de dingen dezès tegenwoordigen tijds, ook het lijden, ook den strijd des geloofs, ook de verzoeken, naar hun rechte waarde schat, ze naar hun betrekkelijke waarde weet te waardeeren. Want dan zult ge niet slechts onderworpen en stil en lijdzaam zijn temidden van al die beproevingen, maar ge zult in haar zien een oorzaak van groote vreugde, niets dan reden om u te verblijden. Immers zijn ze u een middel tot geloofsoefening, werken ze u een beproefden geestelijken staat, lijdzaamheid, vaster, sterker geloof, zaligheid.

Dan kan ook de lijdzaamheid een volmaakt werk hebben.

En zoo zijt ge dan volmaakt, in geen ding gebrekkelijk, vriend Gods in het midden der wereld.

Maar tot die rechte waardschatting dier dingen en

handeling overeenkomstig die rechte waardschatting is wijsheid noodig, veel wijsheid, voortdurende wijsheid.

Wijsheid, die van boven is, hemelsche, ware wijsheid. Met de wijsheid der "filosofie" vermoogt ge hier niets. Deze toch is juist van beneden, is aardisch, duivelsch. Ze verstaat van vreugde in velerlei verzoeken niets. De geestelijke waarden zijn haar verborgen.

Doch de wijsheid, die van boven is, zuiver, vreedzaam, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, zachtmoedige wijsheid,—daaraan heeft Gods vriend in de wereld behoefte.

En indien hij dan, temidden van velerlei verzoeken vallende, gevoelt, dat hem die wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere!

Hij is de mildelijk gevende God!

Hij verwijt nimmer!

Bid dan en ge zult ontvangen!

Wijsheid is praktisch.

Ze is het inzicht en de bekwaamheid om op het rechte oogenblik een stap in de rechte richting te doen.

Eigenlijk heeft ze juist niets te maken met, staat ze schier geheel vreemd tegenover hetgeen "wijsbegeerte" heet. De "filosoof" is de denker, die peinst en denkt, en een verklaring van de dingen zoekt, hetzij uit hetgeen zijn oog ziet en zijn oor hoort, of uit hetgeen er in zijn hart opkomt; de man, die zich van het werkelijke leven afzondert en met de werkelijkheid dikwijls niet rekt.

Hij heeft groote denkkraft, maar groote denkkraft is nog geen wijsheid; de diepe denker en groote dwazen zijn geen elkander uitsluitende grootheden.

Hij mag scherpzinnig zijn, de "wijsgeer", de gave hebben om lijnen te trekken, te ontleden, de dingen uit elkander te zetten, te onderscheiden, maar scherpzinnigheid is geen wijsheid.

Wijsheid staat midden in de werkelijkheid.

Ze kent die werkelijkheid. Ze weet haar te waarderen. En ze weet zich naar die werkelijkheid te schikken, overeenkomstig die werkelijkheid te hande-

len, temidden dier werkelijkheid den rechten weg te kiezen. Ze staat tegenover dwaasheid. Een dwaas kent juist de werkelijkheid niet. Hij ziet niet verder dan zijn neus lang is. Hij oordeelt verkeerd over de dingen. En naar dat verkeerde oordeel handelt hij verkeerd en komt verkeerd uit. Ziet hij een schoone en effene weg, dan kiest hij dien en bewandelt hem, zonder te vragen waarheen hij hem voert. Ziet hij een moeilijk begaanbaren weg dan ontwijkt hij dien, ook al zou hij hem naar de rechte bestemming voeren. Hij is dwaas. Hij staat scheef tegenover de dingen. Hij doet op het rechte oogenblik altijd iets, dat precies verkeerd is. En tegenover hem staat de wijze met het juiste inzicht, de rechte waardeering van, de juiste houding tegenover de werkelijkheid.

Zoo is het geheel in het algemeen.

Er is ook een "aardsche wijsheid", schoon deze in geestelijk opzicht "natuurlijk, duivelsch" is. Ze staat temidden van en tegenover de aardsche, tijdelijke werkelijkheid, is daartoe beperkt, zoekt de dingen, die beneden zijn, niet de dingen, die boven zijn. Maar tegenover die aardsche dingen weet ze de juiste houding aan te nemen, om de werkelijkheid aan zich, aan eigen eer en doel en profijt, dienstbaar te stellen. Sprak ook de Heiland niet van een wijzen en voorzichtigen bouwster in vergelijking met een dwazen? Daar was voor beide de werkelijkheid, waarmee te rekenen viel, de waterstroom en de winden en de plasregens. En tegenover die werkelijkheid stond de eerste recht, de tweede scheef. De eerste rekende met die werkelijkheid, handelde in overeenstemming met haar, bouwde zijn huis op de rots; de tweede deed alsof de werkelijkheid niet bestond, handelde dwars tegen haar in, bouwde zijn huis op den zandigen bodem. En toen de werkelijkheid kwam werd de wijsheid gerechtvaardigd in haar doen, en het werk des dwazen werd verwoest.

En zoo is het in geestelijken zin.

Want niet over die aardsche wijsheid, die natuurlijk, duivelsch is, die wel weet "cultuur" te beoefenen en de aardsche dingen aan zich dienstbaar te stellen, maar niettemin zich vijandig tegenover God stelt, en niet zoekt de dingen, die boven zijn, gaat het in den brief van Jakobus, maar over de ware wijsheid, die van boven afkomt, die wortelt in en opkomt uit de vreeze des Heeren, en die rekent met de volle, eeuwige werkelijkheid der dingen, zooals geen oog ze kan zien, geen oor ze kan hooren, ze in geen menschenhart kan opkomen, maar God in Christus ze ons openbaart door Zijn Woord en Geest. Deze wijsheid in geestelijk inzicht. Ze is genade. Ze is de wijsheid Gods in Christus. Ze is de wijsheid van het wedergeboren hart, de wijsheid des geloofs en der liefde Gods. Ze is de genade om recht te staan met alle dingen tegenover, in verhouding tot God. Ze is de wijsheid der zuivere verbondsbetrekking. Ze wil bovenal en met alle dingen vriend Gods zijn!

In het licht van die verbondsbetrekking, van die

vriendschap Gods, beschouwt en waardeert ze alle dingen!

Naar die vriendschap Gods beoordeelt ze alle dingen!

Naar die betrekking der vriendschap Gods regelt ze alle dingen. Die vriendschap zoekt ze, begeert ze, realiseert ze boven en door alle dingen. Aan die vriendschap Gods onderwerpt ze alle dingen. Den weg dier vriendschap wil ze altijd onderkennen, altijd bewandelen, ten einde toe, in elke levenssfeer, met verstand en wil en alle vermogens, met oog en oor, met mond en hart, met hand en voet; in het midden van 't huisgezin, met vrouw en kind, in kerk en "wereld", overal en altijd!

De zake van den Zoon Gods is haar de eenige en hoogste werkelijkheid!

Daarom ziet ze dan ook alle tijdelijke dingen in het licht der eeuwige. Goede en kwade dingen, voorspoed en tegenspoed, gezondheid en krankheid, vreugde en smart, blijdschap en droefheid, leven en dood,—alle dingen worden in het licht dier vriendschap, in het licht der eeuwigheid gewaardeerd door deze ware wijsheid. De dingen dezer wereld, de genietingen der zonde, naam en positie, eer en aanzien, geld en goed, wereldsche vreugde en blijdschap en voorspoed, zijn haar slechts schade en drek, omdat ze niet staan in dienst van de zake van Gods Zoon, omdat ze gemotiveerd worden door de vriendschap der wereld, die vijandschap tegen God is. En groote en velerlei beproevingen acht ze niets dan vreugde, juist omdat ze in dienst staan van Gods verbond der vriendschap en middelen zijn ter eeuwige zaligheid.

Zoo is dan ook het verband tusschen deze vreugde in beproevingen en de wijsheid, waarvan hier sprake is.

In velerlei beproevingen wordt u den verkeerden weg, den weg, die niet naar de vriendschap Gods is doch naar de vriendschap der wereld, schoon en begeerlijk voorgesteld; terwijl u den weg van Gods verbond als verwerpelijk en te ontwijken wordt geteekend. Die eerste is een weg van eer en aanzien, van vrede en voorspoed, van rijkdom en weelde, van genot en vreugde; hij is breed en effen; ge bewandelt hem gemakkelijk, als vanzelf, zonder moeite en strijd. Die tweede is een weg van lijden en zelfverloochening; op hem ontmoet ge smaad en verguizing, de vijandschap der wereld; ge verliest daar uw leven! . . .

De "wijsheid" die van beneden is, die aardsch, natuurlijk, duivelsch is, kiest zeker den eersten weg.

Doch de ware wijsheid, die van boven is, ziet in den tweeden weg niets dan vreugde.

Ze wil gaarne haar leven verliezen, om het te behouden!

Wonderlijke wijsheid!

Ze is van boven!

Ze komt af van God, in Christus!

Indien u dan wijsheid ontbreekt, begeer ze van Hem!

Indien!

Ach, wie onzer zou zeggen, dat het hem niet aan wijsheid, juist aan wijsheid ontbrak? De zonde is dwaasheid. Door de zonde bezien we dingen juist niet meer in het rechte licht, staan we tegenover God in vijandschap, zoeken we ver van Hem de weelde, meenen we buiten Zijn gemeenschap en gunst het goede te kunnen vinden, staan we averechts tegenover de werkelijkheid, bouwen we ons huis altijd weer op zand.

En die macht der zonde werkt en woelt nog in ons.

We hebben slechts een klein beginsel der nieuwe gehoorzaamheid, der waarachtige wijsheid.

En als we dan staan voor de keuze: de vriendschap der wereld met vrede en voorspoed aan den eenen kant, de vriendschap Gods met kruisdragen, strijd en lijden aan den anderen kant, dan zijn we altijd weer geneigd, om het eerste vreugde te achten, het laatste te ontloopen. Ons ontbreekt dan wijsheid. Maar Gods kind kent dat gebrek. Hij gevoelt het. En het gevoelend begeert hij wijsheid. Het is hem een behoefte des harten geworden door Gods genade, om zooveel wijsheid te bezitten, dat hij altijd en overal den weg der vriendschap Gods mag verkiezen boven dien der vriendschap der wereld, om daarin ten einde toe te wandelen.

Begeer ze dan van God!

Van den mildelijk gevenden God! Zoo toch lezen we letterlijk in het oorspronkelijke. Hij is de Bron, de Fontein! Want Hij is Jehova, de eeuwig Zijnde. Hij is de in Zichzelven Genoegzame. Hij heeft het leven en alle deugden en volmaaktheden in Zichzelven. Alle "goeden" zijn in Hem absoluut, volmaakt, eeuwig, oneindig. Daarom is Hij ook de overvloeiende Fontein aller goeden. Hij is de gevende God. In betrekking tot het schepsel juist altijd en alleen de Gevende. Die betrekking is nooit wederkeerig. Hij is alleen de Gevende, nooit de Ontvangende. Wie zal Hem ooit wedervergelden? Wie zal Hem ooit iets geven, dat niet eerst en eeuwiglijk reeds het Zijne is?

De gevende God!

Daarom geeft Hij dan ook mildelijk!

Het oorspronkelijke woord wil eigenlijk zeggen "eenvoudiglijk". Hij geeft alleen om te geven, nooit om weder te ontvangen, of wedervergouden te worden. Hij wil Bron zijn, louter Bron, puur overvloeiende Fontein, opdat gij Hem als Bron aller goeden zoudt kennen en erkennen, en aldus Zijn naam zoudt verheerlijken! Hij wil volstrekt eenvoudiglijk geven, niets dan geven, altijd maar geven, opdat gij nimmer zoudt pretendeeren Hem ooit iets terug te betalen, maar enkel en alleen Hem als den Gever alles goeds zoudt erkennen in dankbaarheid.

De gevende God!

Daarom geeft Hij ook zonder verwijt!

Want Hij geeft uit genade, louter om Zijns Naams

wil, in Christus, opdat gij nooit eenige grond voor de gave zoudt zoeken in uzelf. Hij heeft uit genade Christus gegeven, en met Christus alle dingen. En Hij geeft zonder u ooit iets te verwijten! Want zelfs uwe zonden, uw misbruik van Zijne gaven, vergeeft Hij u! Hij verwijt u niet, dat ge te dikwijls bij Hem aanklopt, dat ge u nu toch eens zelf moet zoeken te redden, want Hij wil geven. Hij verwijt u niet, dat ge reeds zooveel hebt ontvangen, dat er ook eens eind aan moet komen, want Hij wil aldoor geven. Hij verwijt u niet, dat ge Zijne gaven beter had kunnen besteden en dat ge daarom voortaan niets meer zult ontvangen, want Hij wordt het geven nimmer moede!

De gevende God!

De mildelijk gevende God, die niet verwijt!

Begeer dan van Hem! Begeer, neen niet alles, wat uit uw zondig vleesch zou mogen opkomen, maar wel alles, wat ge noodig hebt, om als vriend Gods in het midden der wereld te leven.

Bid en ge zult ontvangen!

Ga naar de Bron en drink!

Als u wijsheid ontbreekt, wend u tot den mildelijk gevenden God, die niet verwijt!

't Zal u gegeven worden!

Aanbiddelijke Bron!

En begeer in 't geloof!

Niet twijfelende! Niet als een dubbelhartig man!

Ach, neen, dat wil niet zeggen, wat er zoo dikwijls van gemaakt is, dat indien ge maar gelooft, dat ge zult ontvangen, wat ge van den Heere afsmeekt, het maakt niet uit wat, ge het zult ontvangen. Want het gaat hier niet over alle dingen, maar over uwe geestelijke behoeften, over de ware wijsheid, die ge noodig hebt om den weg der vriendschap Gods te kiezen en dien te bewandelen, ook als die weg u in velerlei verzoekingenvoert.

Maar, zooals God eenvoudig is in 't geven, zoo zij uw gebed om wijsheid eenvoudig.

Niet dubbelhartig. Want een dubbelhartig mensch is een man met twee zielen, twee harten, twee willen, twee levens. Zoo schijnt hij althans te zijn. Hij bewandelt twee wegen, of tracht het te doen. Hij hinkt op twee gedachten. Hij dient twee heeren. Hij wil vriend Gods zijn, maar ook vriend der wereld. Hij wil God dienen en den Mammon. En zoo is hij een baar der zee gelijk. Zoo is hij ook in zijn gebed. Hij twijfelt. Niet zoozeer of hij wel van God wijsheid zal ontvangen, maar of hij haar wel begeert en wil. Want hij vreest de wereld, het lijden, den strijd, het kruis. . . de gave der wijsheid!

Maar in oprecht geloof!

Begeerig om den goeden strijd te strijden te einde toe!

Als vriend Gods, van Zijn partij!

Zoo zult ge zekerlijk ontvangen!

Amen, ja, amen!

H. H.

EDITORIALS

More Confusion

Under the heading "Confusion" the editor of "The Banner" recently wrote the following:

"Those who know what Professor L. Berkhof has written and believes on the subject of common grace and also read *De Reformatie* must have smiled when they read a recent article in the latter, written by its editor-in-chief, in which Prof. Berkhof is represented as having doubt, to say the least, whether there is an attitude ("gezindheid") of favor in God toward the reprobate.

"A quotation from Prof. Berkhof's book on common grace is supposed to prove that strange contention. The statement was found that there is only one grace in God, not a twofold grace. Those among our readers who followed the common grace controversy of some years ago recall how often the defenders of this doctrine have stated that the distinction between common grace and special grace must be understood to mean that there is a double grace in God.

"The word 'grace' in Scripture does not always have the same meaning. For one thing, it often indicates the manifestations or fruits of the grace which we have in Christ Jesus. But it also is used to indicate a divine attribute; namely, that love of God which he shows to the guilty and unworthy. Now, that grace as one of the attributes of God is one, even as the love which it manifests is one. But the grace as well as the love manifests itself in various ways and various degrees. When it pardons the sins of the elect, on the ground of Christ's sacrifice on the cross, when it renews the heart and saves the soul, we call it special grace; but when it (that same grace) postpones punishment, restrains sin, enables the unregenerate to do moral good, offers them the blessings of salvation on the condition of repentance and faith, we call it common grace. The grace is one, but the manifestations are many and various.

"The grace of God, in its most fundamental sense, is *an attribute of favor* toward the unworthy. Those who deny common grace say that there is in God no inclination of favor toward the non-elect. If therefore Prof. Berkhof, by stating that there is only one grace in God, had denied or questioned God's favorable *attitude* toward the non-elect, he would have denied the most basic thought of the doctrine of common grace. Even the leaders in the Reformed Churches of the Netherlands can know that Prof. Berkhof not only does not deny this but that he affirms it most emphatically."

One can have a measure of respect for the Rev.

Kuiper's consistency in defending the "Three Points" and the theory of "common grace". He maintains his stand on the doctrine of his churches. He never tried to compromise or change them to create the impression that they were in agreement with the views of Dr. Schilder. For this he deserves credit.

And I fully agree with him when he states, that we all know that Prof. L. Berkhof believes in "common grace". More than sufficient proof for this is what (in his brochure on the "Three Points") he writes on God's universal love to sinners. According to Berkhof God has no desire in the death of *any* wicked. His great love for sinners and His desire to save them is for *all*, and not only for the elect. And this great love and desire to save all sinners becomes manifest in the preaching of the gospel. We refer you for these statements to his "De Drie Punten", etc. pp. 21, 22.

But I am, nevertheless, afraid that the article from which we quoted above does not serve to clarify matters, but rather creates more confusion.

As I read the Rev. Kuiper's article I understand him to teach the following tenets:

1. There is only one grace in God.
2. This grace is love to the guilty.
3. This one grace manifests itself in various degrees.
4. In the highest degree of manifestation it is "special grace".
5. In a lower degree of manifestation it is "common grace".
6. Hence, "special grace" and "common grace" differ only in degree.
7. "Special grace" pardons sin.
8. "Common grace" postpones punishment, restrains sin, offers the blessings of salvation conditionally.

If I fail to present the views of the Rev. Kuiper correctly, I would be grateful to him if he would point out my error, for I am earnestly endeavouring to understand what he means.

Now, these things are not quite clear to me.

First of all, the Rev. Kuiper writes about the following terms as if they all mean the same thing to him: *love of God, grace, attitude, inclination, manifestation, ways, degrees*. He makes no distinction at all. Now, my question is: Am I right when I understand the Rev. Kuiper as teaching that God hates no living man, that He loves all men, only in various degrees? Is there in God *only a disposition* of grace with regard to men in this life? Is there in Him *no hatred toward any man as long as he is in this world*?

Then: do I inform my readers correctly when I tell them that the editor of "The Banner" teaches that "special grace" and "common grace" are *essentially* the same and that they differ *only in degree*?

Then: what does the Rev. Kuiper mean when he says that in His "common grace", which is but a lower

degree of grace than "special grace", God offers to all the blessings of salvation *on condition of repentance and faith*? Does he mean "conditions" *which men can and must fulfill*? Does he mean that this lower degree of grace is still *an earnest desire in God to save all men*?

I am not asking these questions to find fault or to lead the Rev. Kuiper into a trap. I earnestly seek to know the Rev. Kuiper's mind, and the mind of the Christian Reformed Churches on these matters. And, therefore, I do expect the Rev. Kuiper to answer clearly and definitely. And, therefore, I ask him, whether I present the matter correctly if, putting the whole thing in the form of a series of true and false questions the difference between the Christian Reformed and Protestant Reformed Churches is as follows:

Questions	Chr. Ref.	Prot. Ref.
1. God loves all men, only in degrees.	True.	False.
2. God hates no man, only his sin.	True.	False.
3. God loves the elect only.	False.	True.
4. God hates the reprobate.	False.	True.
5. "Common grace" is a lower degree of the same grace as "special grace".	True.	False.
6. God earnestly desires the salvation of all men.	True.	False.
7. God desires the salvation of the elect only.	False.	True.
8. The preaching of the gospel is proof of God's gracious desire to save all.	True.	False.
9. Faith and repentance are "conditions" which man can fulfill (every man).	True.	False.

The Rev. Kuiper may notice that the Prot. Ref. Churches do not hesitate to answer these questions unequivocally. May I ask for the same unequivocal answers from the editor of "The Banner"?

Let us, at least, clearly understand each other.

H. H.

Zoo Eenvoudig! ! ? ?

We zien met belangstelling uit naar eenig bericht aangaande de besluiten der Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, die dezer dagen te Sneek vergadert. Terwijl ik deze copie gereed maak voor ons blad hebben we nog niets dienaangaande gelezen in de Nederlandsche bladen. Alleen lazen we enkele berichten aangaande de opening en samenstelling der Synode en het benoemen van een zestal commissies, die haar met advies zullen dienen.

Intusschen las ik in het "Friesch Kerkblad" 'een

artikel van Ds. J. D(ouma), waarin de kwestie "leer-geschillen" als nogal eenvoudig wordt voorgesteld. Ik haal het volgende er uit aan:

Zeer hopen we, dat de Synode *uitspraak* doe en niet weer studiecommissie's benoeme, die opnieuw drie jaar studeeren. Ons Gereformeerde volk, dat bij zijn belijdenis leeft, verkeert in zijn groote meerderheid heelemaal niet in 't onzekere inzake punten, die door gestudeerden min of meer problematisch zijn gesteld. Bij ons Gereformeerde volk is bijv. volstrekt geen aarzeling om te spreken over 's menschen *lichaam en ziel*; om te gelooven, overeenkomstig Zondag 13 en Art. 19 der Belijdenis, dat de Zone Gods ware menschenlijke *natuur* heeft aangenomen en Zich niet met een menschenlijke *persoonlijkheid* heeft verbonden. Ons volk weet dat het genadeverbond in Christus *met de uitverkorenen* is opgericht. Het weet, dat er ook een *algemeene genade* Gods is, en zingt van den Heere.

Die 't recht der armen,
der verdrukten gelden doet,
Die uit liefderijk erbarmen,
hongerigen mildlijk voedt. . . .

en betuigt:

Gij doet op aard' aan *alle* scheps'len wel.

Het weet, dat *zelfbeproeving* noodig is, niet zonder vrucht heeft het aangehoord de uiteenzetting van de waarachtige beproeving van onszelf en hare drie stukken in het Avondmaalsformulier. En door al het geredekavel over dingen, die onder ons volkomen zekerheid hebben, is tot dusver bij het meerendeel nog niet zoo'n groote verwarring gesticht.

Maar niet eindeloos kunnen zulke ernstige punten onderwerp van debat zijn, en maar eens weer drie jaren in studie worden genomen. Zoo raakt ons volk zijn vastigheid nog *kwijt*, en wordt het in hoofd en hart een warwinkel. Zoo konden we trouwens aan den gang blijven. Ik zou bijv. best kans zien, om met gebruikmaking van argumenten van Socinus of van de Remonstranten of van Prof. Scholten, die werkelijk geen kwajongens waren, een gewichtig uitzierend betoog te houden, dat wij waarlijk nog wel eens de leer der genade op het stuk der Drieëenheid nader beschouwen mogen en niet denken moeten klaar te zijn. Waar belandden we dan? De Synode doe uitspraak.

En zij kan het doen, zouden we zeggen, wanneer zij de belijdenis, uitgedrukt in onze Formulieren van Eenigheid, waartegen geen gravamen is ingebracht, onverzwakt handhaaft.

Men zou zeggen, dat als de dingen werkelijk zoo zijn, als Ds. D. het hier voorstelt, de synode van Sneek maar slecht is samengesteld. Hij zegt hier eigenlijk, dat "het volk" de dingen wel weet, maar dat diezelfde dingen door "gestudeerden" problematisch worden gesteld. Maar die "gestudeerden" maken hoofdzakelijk de synode uit, voeren er in elk geval den boventoon. Ware het dan maar niet beter, dat de synode eens werd samengesteld uit "het volk", dat het zoo goed weet? Zooals de synode thans is samengesteld is er, indien het waar is, wat Ds. D. schrijft, niet veel kans, dat ze zal slagen.

Maar is het wel zoo?

Er zijn allerlei "meeningsgeschillen" gerezen onder de Gereformeerden in Nederland. Geschillen over "lichaam en ziel" als eenheid of als tweehed, over de naturen en den persoon van Christus, over de "algemeene genade", over het verbond, over de pluriformiteit der kerk, en over de noodzakelijkheid en de waarde der "zelfbeproeving". Daarover is gesproken en geschreven, niet slechts in gesloten kring van "gestudeerden", maar ook en zeer veel in het publiek. Sommige der leiders zijn zelfs publiekelijk beschuldigd van ongereformeerdeheid. Staat het onder dit alles nu werkelijk zoo, dat "het volk" het nog altijd wel weet, dat er bij dat "volk" over al deze kwesties heelemaal geen verschil bestaat, dat er bij hen eenheid van overtuiging is over al deze vraagstukken?

Ik geloof er niets van.

Om maar even te letten op het stuk des verbonds. Ds. D. beweert, dat "ons volk weet, dat het genadeverbond in Christus met de uitverkorenen is opgericht". Als dat waar is, dan staat "het volk" wel ver van de "gestudeerden" af en hebben de laatsten op de eersten hoegenaamd geen invloed.

Wie de bespreking over dit gewichtige stuk in de laatste weken in de Nederlandsche bladen heeft gevolgd, weet in elk geval, dat er onder "gestudeerden" geen eenheid van beschouwing bestaat over deze kwestie. Prof. Aalders schreef een boek over het "Verbond", waarin hij ook blijkbaar uitging van de gedachte, dat het verbond met Christus en de uitverkorenen is opgericht. Vele van onze lezers, die "De Reformatie" lezen, weten ook, hoe Dr. Schilder de voorstelling bestrijdt, alsof dit de eenigste gereformeerde voorstelling is van het genadeverbond. Ds. v.d. Vegt schreef een viertal brochures, waarin hij precies het tegenovergestelde verdedigt. Hij tracht te bewijzen, dat de voorstelling van Dr. Aalders ingaat tegen de meening van Calvijn. Hij toont aan, dat Calvijn "tweeëlei kinderen Gods" kent, die beide wel wezenlijk in het verbond zijn. Ds. Woelderink heeft zich ook uitgelaten over het verband tusschen verkiezing en verbond, en zijne voorstelling wordt in "Credo" door Dr. Hepp lang en breed besproken en bestreden. Ds. Delleman schrijft artikelen over de kwestie in de Kerkbode voor Kralingen, waarin hij toont het lang

niet eens te zijn met Dr. Hepp. De "gestudeerden" zijn het er dus niet over eens.

Hoe zou men dan, ook al wist men niet beter (want deze verschillen bestaan wel degelijk ook onder hen), bij het "volk" eenheid van beschouwing kunnen verwachten?

Het komt mij voor, dat de synode van Sneek over deze kwestie zeker geen uitspraak moet doen. Doet ze het wel, dan vertegenwoordigt die uitspraak in elk geval niet "het volk", noch ook alle "gestudeerden", doch slechts een zekere partij.

Het zou veel verstandiger zijn deze kwestie nog maar een tijdlang over te laten aan vrije bespreking. En dan ware het beter, dat men deze bespreking niet begon vanuit de vraag, met wie het verbond is opgericht, want dan springt men midden in de kwesties, maar dat men bij het begin begint. En dat begin ligt uitgedrukt in de vraag: wat is het verbond? Ook hierover is men het immers niet eens. De een zegt, dat het verbond een overeenkomst is tusschen twee partijen. Bij den ander is het verbond "een weg" ter zaligheid. Volgens nog anderen is het eigenlijke van het verbond te zoeken in gemeenschap. Het wil mij voorkomen, dat men het in Nederland wel eerst eens mag worden over de idee en het wezen des verbonds, eer men spreekt over de "partijen" des verbonds.

In elk geval schrijft Ds. Douma veel te veel, wanneer hij beweert, dat "ons volk" wel weet, dat het genadeverbond is opgericht met Christus en de uitverkorenen.

Hij stelt de zaak al te eenvoudig voor.

En zoo is het ook met hetgeen hij schrijft over de kwestie der "algemeene genade".

Zeker, "ons volk" weet wel, dat God op aarde aan "alle schepselen" weldoet, en het zingt, dat Hij "t recht der armen en der verdrukten gelden doet", en dat Hij "uit liefderijk erbarmen hongerigen mildlijk voedt". Dat weet ons Protestantsch Gereformeerd volk ook wel. En dat zingt het zonder voorbehoud.

Maar het weigert te gelooven, dat "alle schepselen" hetzelfde is als "verworpen goddeloozen", en het kan niet zingen, dat God het recht der verdrukten en arme goddeloozen gelden doet, en uit liefderijk erbarmen hen mildlijk voedt. Zou het dat zingen, dan zou het zeker met dienzelfden honderd en zes en veertigsten psalm, uit de berijming waarvan Ds. Douma aanhaalt, niet meer kunnen zingen, dat God der goddeloozen weg omkeert.

En daar gaat het immers over.

We hopen dan ook, dat de Synode van Sneek op zulke gronden geen uitspraak zal doen.

Zoo eenvoudig als Ds. Douma de dingen voorstelt, zijn ze zeker niet.

H. H.

Veelvormigheid En Verdeeldheid

We belijden, dat de Kerk van Christus, uit heel de wereld en alle geslachten, door alle eeuwen heenvergaderd, één is. Ze is één in Christus haar Hoofd, één in den Geest van Christus, één in leven, geloof, hoop en liefde. Doch deze eenheid sluit de verscheidenheid, de veelvormigheid der Kerk niet uit, noch ook wordt de laatste door de eerste opgeheven. Het tegendeel is juist waar. De eenheid der Kerk is een organische en komt in al haar rijkdom juist door de verscheidenheid tot openbaring. Zoo is het met alle ware veelvormigheid of pluriformiteit. Verscheidenheid bestaat nimmer *naast* de eenheid. De pluriformiteit is juist de veelvormigheid en schakeering der eenheid, en de laatste is de grond en bron der eerste.

In dezen goeden zin des woords kunnen we dan ook spreken van de pluriformiteit der Kerk. Veelvormigheid en verscheidenheid kenmerkt al Gods werken. Ook de schepping is één. God maakte in den beginne niet een aantal lost naast elkander staande schepselen, die hoegenaamd in geen verband tot elkander stonden, maar een kosmos, een "wereld", een harmonische eenheid, waarvan alle deelen bij elkaar behooren, elkander aanvullen en die zonder elkander niet zouden kunnen bestaan. Ze vormen samen één geheel. Doch die eenheid van de kosmos is geen eenvormigheid. Een aantal schepselen, die alle precies aan elkaar gelijk zijn, zouden juist geen eenheid kunnen vormen. Maar zoo is het in de schepping niet. De ééne kosmos vertoont een schier oneindige schakeering van schepselen. Eenvormigheid en eentonigheid worden nergens in de schepping gevonden. Niet alleen zijn daar de verschillende soorten van schepselen zonder getal, maar ook binnen de soorten vertoonen de individuen een schier oneindige rijkdom van verscheidenheid. Zoo schept God, b.v. een menselijk geslacht waaruit zich miljoenen bij miljoenen menschen ontwikkelen. In elk dier individuen ziet ge den mensch, altijd denzelfden mensch. In geen der afzonderlijke menschen wordt de eenheid verbroken. En toch vindt ge onder al die miljoenen geen twee menschen, die zoo op elkander gelijken, dat ge ze niet van elkander zoudt kunnen onderscheiden. En zoo is het overal in de schepping Gods. Overal de eenheid en saamhoorigheid der schepselen, en overal tevens de rijkste verscheidenheid van vorm en kleur, van toon en klank, van wezen en natuur. Duizend malen kunt ge de zon zien ondergaan, maar altijd is de kleurschakeering weer anders. En de eene ster verschilt in heerlijkheid van de andere ster. Daarom wordt ge dan ook nimmer moede van het aanschouwen der groote en heerlijke werken Gods. Des menschen werk kunt ge een oogenblik bewonderen, doch spoedig hebt ge het einde er van gezien. Maar des Heeren

werken zijn zeer groot; wie ooit daarin zijn lust genoot, doorzoekt die ijverig en bestendig!

Want én die eenheid én die rijkdom van veelvormigheid en verscheidenheid hebben hun oorzaak en bron in God, den Schepper aller dingen; in het feit, dat God alle dingen gemaakt heeft om Zijns Zelfs wil, tot openbaring Zijner heerlijkheid. Want God is één. Er is geen God behalve Hem. Daarom is ook de schepping één en zijn alle Zijne werken één. Eén in de saamhoorigheid aller schepselen, in de eenheid van den kosmos, maar ook één in den tijd en in de ontwikkeling aller dingen tot hunne eeuwige bestemming. Door schepping en val en verlossing heen, in natuur en genade tezamen en in verband met elkander trekt God het ééne heerlijke gebouw Zijner gunstbewijzen op. Alles is op alles aangelegd. En ook al schijnt ons Gods werk soms nog zoo gebroken toe, het is overal en altijd volkomen één. Immers is Christus, Die de Eerstgeborene uit de dooden is, en in Wien wij de verlossing hebben door Zijn bloed, Die het Hoofd is de lichaams, namelijk der gemeente, ook tevens de Eerstgeborene aller creature, en alle dingen in den hemel en op de aarde zijn door Hem en tot Hem geschapen, zoodat alle dingen tezamen door Hem bestaan. Maar God is ook oneindig rijk in verscheidenheid van deugden, die alle in Hem één zijn, maar die slechts op adequate wijze geopenbaard kunnen worden in een rijke variatie van schepselen en van veelvormigheid in de werken Gods. De heerlijkheid van Gods rijkdom komt eerst in de verscheidenheid der eenheid in de werken Gods tot volle openbaring.

Daarom mogen we dan ook verwachten, dat de Kerk aller eeuwen en uit alle geslachten één zij, maar tevens, dat de ééne Kerk van Christus door een rijke en heerlijke verscheidenheid hare eenheid en den vollen rijkdom dier eenheid doe uitschitteren. Omdat God één is, daarom is ook Christus, als het Hoofd der gemeente één. Er zijn niet vele goden; er zijn ook niet meerdere Christussen. Maar daarom is ook de Kerk één: er zijn niet vele kerken. Eén God, één Christus, één Kerk, die Zijn lichaam is. Maar omdat er in God eene oneindige rijkdom van deugdenheerlijkheid is, daarom is er ook een rijkdom van genade in Christus, want het is de Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou. En daarom wordt die rijkdom der verscheidenheid ook in de Kerk, als lichaam van Christus geopenbaard. En als straks de heerlijkheid dier Kerk ten volle geopenbaard zal worden, en al de miljoenen der verkorenen volmaakt geheiligd en verheerlijkt voor den troon Gods en des Lams zullen staan, dan zal er nergens gebrokenheid en verdeeldheid zijn in heel die ontelbare schare. Zoo volkomen zal de eenheid van al die duizenden zijn, dat er niet één kan worden gemist, dat het lied van Mozes en het Lam niet in al zijn harmonische volheid door de nieuwe schepping zou kunnen weergalmen, zoo er ook maar het geringste lid van Christus' lichaam zou ontbreken. En toch

zal er in heel die schare ook nergens eenvormigheid en eentonigheid gezien of gehoord worden. Ieder zal op zijn **eigene plaats en positie**, naar de mate der gave der genade hem geschonken, op eigen wijze het zijne er toe bijdragen om de volle heerlijkheid Gods te doen uitstralen. Het zal zijn de ééne pluriforme Kerk!

Alleen in dezen zin mogen we dan ook spreken van de pluriformiteit der Kerk op aarde. Alle andere zoogenaamde pluriformiteit moet beslist veroordeeld worden. Alleen die veelvormigheid der Kerk kan en mag voor God bestaan, die wortelt in en voortkomt uit hare eenheid en die dient om den rijken inhoud dier eenheid te doen schitteren. Slechts die pluriformiteit is gewettigd, die openbaring is van den rijkdom der eenheid Gods in Christus, in Wien al de volheid woont. Deze eenheid en verscheidenheid wordt wel gediend door de eenheid en veelvormigheid van ons geslacht, waarom dan ook de Kerk wordt vergaderd uit alle geslacht en taal en natie en tong. Maar ze is daarom niet het zelfde als die natuurlijke saamhoorigheid en pluriformiteit van het menschelijk organisme. Veeleer zijn het de menigerlei gaven der genade, en de verschillende mate der genadegaven, die door denzelfden Geest aan een iegelijk worden geschonken, waardoor deze pluriformiteit tot openbaring komt. Zoo leert het ook de Heilige Schrift. Want één lichaam is het en één Geest, gelijkterwijls gij ook geroepen zijt tot ééne hoop uwer beroeping. Eén Heer, één geloof, één doop. Want immers het is één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in u allen. Maar aan elk een van ons is de genade gegeven naar de mate van Christus. Daarom zegt Hij: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven. Daarom heeft hij ook gegeven sommingen tot apostelen, en sommingen tot profeten, en sommigen tot evangelisten en sommigen tot herders en leeraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eene volkomenen man, tot de mate van de grootte van de volheid van Christus. Ef. 4:4-13. Want er is verscheidenheid van gaven, maar het is dezelfde Geest, en er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde God, Die alles in allen werkt. Maar aan een iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen oorbaar is. Want dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en een anderen het woord der kennis door denzelfden Geest; en een anderen de werkingen der krachten; en een anderen profetie; en een anderen onderscheidingen der geesten; en een anderen menigerlei talen; en een anderen uitlegging der talen. Doch deze dingen alle werkt de een en dezelfde Geest, deelende aan een iegelijk in het bijzonder gelijkterwijls Hij wil. Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit ééne lichaam vele zijnde, maar

één lichaam zijn, alzoo ook Christus. I Cor. 12:4-13. En in Openb. 2:17 lezen we van den witten keursteen, die hem, die overwint zal worden gegeven, en op dien keursteen een nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt. Overal en altijd de eenheid der Kerk in Christus, door den éénen Geest, maar de rijkdom dier eenheid zich openbarend in verscheidenheid van gaven, en verscheidenheid in de mate der gaven, die een iegelijk ontvangt op zijn eigene plaats in het geheel.

Deze pluriformiteit en eenheid der Kerk mag dan ook niet verward worden met het verschil, dat er tusschen de vele thans bestaande "kerken" en denominatiën bestaat, en dat zijn grond vindt, niet in de eenheid der Kerk, maar in haar zondige gebrokenheid en verdeeldheid op aarde. Verdeeldheid is er in de Kerk van Christus op aarde altijd geweest. Reeds in de Kerk der oude bedeeeling, onder Israel, schoon onder den band der theocratie en van Israels nationaal bestaan, was er allerlei scheuring en verdeeldheid. En als de gemeente van Christus in de nieuwe bedeeeling ingaat, vertoont ze wel voor een wijle een liefelijk beeld van eenheid in de eerste Jeruzalemsche kerk, maar lang wordt de eendracht niet bestendig. En wie de brieven van den apostel Paulus, leest, weet, dat ook in de door zijn arbeid tot stand gekomene gemeenten allerlei scheuring en verdeeldheid zich openbaarden. Reeds zeer spoedig wordt echter de band der hiërarchie om de kerken geslagen, en de kerk op aarde krijgt een zichtbaar hoofd in den paus. Ook hierdoor wordt niet verhinderd, dat de kerk in het Oosten zich scheidt van de Westersche Kerk; noch ook kan de pauselijke hiërarchie verhinderen, dat er ook onder haren band en binnen den kring harer Kerk allerlei verdeeldheid wordt gevonden. Want de uitwendige eenheid der Roomsche Kerk is geen openbaring van innerlijke geestelijke eenheid en harmonie. Maar toch dient voor jaren aaneen de hiërarchische macht als zulk een uitwendige band. De verdeeldheid openbaart zich niet in scheuring en scheiding. Uiterlijk blijft de Kerk op aarde één.

Het spreekt vanzelf, dat dit met de Reformatie der zestiende eeuw wel geheel anders moest worden. Ze verbrak juist alle hiërarchische banden en erkende geen anderen grondslag van gemeenschap dan het Woord Gods. Er kwam vrijheid inplaats van gebondenheid. Het ambt der geloovigen kwam weer tot zijn recht. De vrijheid van den Christen mensch werd weer gehandhaafd. Dat ook de geloovige de zalving van den Heilige heeft en alle dingen weet, en niet van noode heeft, dat iemand hem leere, werd weer verstaan. De Schrift werd van onder het stof vandaan gehaald en in handen gegeven van Gods volk. En de Kerk verstond weer hare roeping, hare hoofd roeping, om Gods woord te verkondigen. Het ligt wel in den aard der zaak, dat dit alles ook zijn gevaren meebracht, althans gevaren voor de uiterlijke eenheid van Christus'

Kerk op aarde. Hoe zuiver ook het standpunt moge zijn, dat de eenheid der Kerk geen mechanische en uitwendige, maar een inwendig-geestelijke is, en opkomt uit de eenheid des Hoofds en des Geestes; dat zij daarom ook niet door toepassing van eene uitwendige macht tot stand gebracht mag worden, noch ook in stand gehouden, maar zich alleen binden laat door den Woorde Gods; toch is het ook waar, dat zondige en vleeschelijke elementen op deze eenheid altijd inwerken om haar te verbreken. Daar is in het kind van God op aarde nog altijd de werking van den ouden mensch, duisternis in het verstand, verkeerdheid van wil, boosheid in het begeeren en onreinheid in de genegenheden. En bovendien is ook in de nieuwe bedeeïng niet alles Israel, wat uit Israel is. Vandaar, dat onder allerlei zondige invloeden de kerk der Reformatie reeds spoedig in verschillende kerkengroepen uiteen ging. Aanstonds scheidden zich de hoofdgroepen onder Luther en Calvijn reeds van elkander op het stuk des Avondmaals. En alle pogingen van Lutherschen, Calvinisten en Zwinglianen om de breuke te heelen, mislukten. En sedert dien is de verdeeling en verbrokkeling gaandeweg toenomen. Ver over de honderd kerkengroepen en secten ontwikkelden zich en staan op haar eigen wijze voor de vrijheid van een Christenmensch. Belijdenisschriften werden opgesteld, waarin de beleden waarheid tot in de fijnste bijzonderheden toe werd ontwikkeld en verdedigd tegenover andersdenkenden. Er is binnen den kring van het Protestantisme metterdaad wel "veelvormigheid", maar het is eene "pluriformiteit", die niet opkomt uit de eenheid der Kerk in Christus, maar tegen de belijdenis dier eenheid vloekt.

Nu moge het vreemd schijnen, maar deze "veelvormigheid" of, beter gezegd, verdeeldheid, werd soms verward met "pluriformiteit". Al die kerken en denominaties zijn dan in den wortel één. De ééne, heilige Christelijke Kerk is in al die Kerken algemeen. En in hare onderlinge verschillen vertoonen ze dan, elk op hare eigene wijze, verschillende zijden van den rijkdom van de volheid van Christus. Christus' rijkdom is veel te groot, dan dat ze door één enkele kerkengroep tot openbaring zou kunnen worden gebracht. De waarheid der Schrift is veel te alzijdig en te veelomvattend dan dat ze door één kerk zou kunnen worden beleden. Al die kerken tezamen, elk op haar eigen plaats en naar eigen inzicht, vertegenwoordigen de volle heerlijkheid van Christus en dienen de belijdenis der waarheid. De zondige verdeeldheid wordt een deugd. Gebrokenheid der eenheid wordt aangemerkt als "pluriformiteit".

Zoo schrijft Dr. A. Kuyper Sr. in het tweede deel van zijn "Encyclopaedie der Heilige Godgeleerdheid", II, 614, onder het opschrift: "De ontluiking der pluriformiteit":

"Hier, waar we niet van de Religie, noch van de Kerk, maar van de Theologie als wetenschap handelen, valt, voor de periode der Reformatie de nadruk op de

ontluiking der pluriformiteit. Zeker, het terugkeeren tot de Heilige Schrift als principium unicum was van uitnemend gewicht, maar ook mannen als Thomas van Aquino bedoelden wel terdege hun belijdenis op de Heilige Schrift te baseeren, en omgekeerd weet men, hoe Erasmus, die met de Schrift-studie dweept, tot zijn dood toe aan de belijdenis Rome vasthield. En evenzoo heeft men in het beginsel van vrij onderzoek het motief der nieuwere ontwikkeling gezocht, maar om aanstonds van de Reformatoren zelve te vernemen, dat ze nimmer geijverd hebben voor een vrijheid van onderzoek, die elk steunpunt in het geloof miste. Bovendien spreekt het vanzelf, dat, wie het motief der nieuwe evolutie van de wetenschap der Theologie te uitsluitend in het weeropnemen der Heilige Schrift of formeel in de vrijheid van onderzoek stelt, hiermee voor altoos de Roomsche Theologie buitensluit, en aldus eigendunkelijk het terrein der Theologie aanmerkelijk versmalt. Dat men nu aanvankelijk den arbeid der Roomsche Kerk geheel disqualificeerde is te verstaan; maar sinds meer dan een eeuw is men van die enghartigheid teruggeslagen, en wordt op theologisch gebied wel terdege weer, vooral met de geleerde Jezuïten gerekend. Zelfs is het aan geen twijfel onderhevig of de Roomsche Theologie der laatste decennien mag, inzonderheid sedert haar teruggang op Thomas van Aquino, in veel ernstiger zin aanspraak maken op den naam van Theologie in den echten zin des woords, dan hetgeen door de mannen der Godsdienstwetenschap of door de speculatief en ethisch moderne richting nog onder den naam van Theologie aan de markt komt. Juist met het oog hierop nu ligt voor ons het uitgangspunt voor deze periode in de *ontluiking der pluriformiteit*. Niet alsof hetzij Luther, hetzij Calvijn zulk een pluriformiteit bedoeld hadden. Hier is in de verste verte geen sprake van. Zoo te Wittenberg als te Genève leefde men jarenlang in het onwankelbaar besef, dat de belijdenis, die men zelf beleeft een absoluut en exclusief karakter droeg. Al wat hiermee streed gold voor vervalsching der waarheid en leugen; juist zooals men in beide sferen der Reformatie zijn eigen Kerk, niet slechts vergelijkenderwijs voor de zuiverste hield, maar haar aanzag voor de eenig wettige voortzetting van de Kerk der apostelen, zoodat Rome's Kerk niet slechts als gereformeerde, maar als valsche nabootsing der Kerk, opzij werd geworpen, en straks voor de oogen der epigonen der Reformatie als de Kerk van den Antichrist verafschuwde. Dit kon aanvankelijk ook niet anders. Niettegenstaande het schisma van de Oostersche Kerk reeds meer dan vier eeuwen had voortgeduurd, had men nog steeds geweigerd hierin meer dan een schisma te zien. Eeuw in eeuw uit was men gewend aan het denkbeeld, dat de waarheid, die immers absoluut moest zijn, dit absoluut karakter ook in eenheid van vorm en uitdrukking moest handhaven; en wijl alleen de rigoristische doorzetting van de eenheid der Kerk dit resultaat had mogelijk gemaakt,

kon de gedachte zelfs van zekere pluriformiteit voor het kerkelijk leven bij niemand postvatten”.

Nadat nu Dr. Kuyper heeft uiteengezet, dat deze “eenheidswaan” bij de Lutherschen veel scherper vormen aannam dan bij de Gereformeerden, en dat bij de laatsten het kerkelijk leven veel meer een veelvormig karakter vertoonde, gaat hij voort, p. 117:

“Toch is het geen oogenblik aan twijfel onderhevig, of aan Luther komt de eere toe, aan de valsche uniformiteit der Kerk den doodelijken steek te hebben toegebracht. Toen Luther de pauselijke bul verbrandde, was die eenheid in beginsel reeds vernietigd. Tot die daad toch ontleende hij het zedelijk recht niet aan eenigen canonischen regel, maar aan de autoriteit Gods, gelijk die hem door Zijn Woord in het diepst zijner conscientie betuigd werd. Hiermee echter verkreeg het subjectief-religieus beginsel als een macht, die desnoods de kerkelijke autoriteit trotseeren kon, eens voor goed burgerrecht. En toen nu Luthers initiatief in het hart van duizenden weerklink vond, en uitgangspunt voor een eigen Kerkformatie werd, was hiermee *eo ipso* (vanzelf) de pluriformiteit van het kerkelijk leven tot een feit geworden. Want, of nu Luther al den waan vasthield, alsof een iegelijk, die als hij met Rome brak, tot gelijke resultaten moest komen, als waarbij hij aanlandde, die waan kon uiteraard geen stand houden. Zoodra een ander streven naast het zijne optrad en de kracht bleek te bezitten, om zelfs in nog hooger mate dan het zijne *kirchenbildend* (kerkstichtend) te zijn, kon hij wel te Marburg aan Zwingli verklaren ‘Ihr habt einen anderen Geist denn wir’ (gij hebt eenen anderen geest dan wij); maar nu de Paus was afgezworen, en de Landsoverheid niet buiten de grenzen van haar gebied kon handelen, ontbrak de macht, die aan deze derde ‘kirchenbildende’ macht het opkomen en het zich consolideeren kon beletten. 1517 maakte Luther in 1529 machteloos. Dat de Anabaptistische en Sociniaansche beweging, in haar dualistisch-mystieke en nuchter-rationalistische actie, niet tot gelijk resultaat hebben geleid, en hoogstens nog nabloeien in kleine groepen, die geen oogenblik algemeene beteekenis wisten te erlangen, lag niet daaraan, dat men aan de Anabaptisten en Socinianen het recht van bestaan weigerde; want dit zou men liefst aan de Calvinisten evenzoo hebben gedaan, gelijk ook de Calvinisten de Martinisten niet dan met leede oogen aanzagen; maar was een rechtstreeks gevolg van hun gemis aan ‘kirchenbildende’ kracht. En zoo was de les der historie deze, dat de Kerk van Christus zich in meer dan éenen vorm moest openbaren, maar tegelijk, dat deze pluriformiteit van openbaring niet afhing van gril of willekeur, maar bepaald werd door de geestelijke en vormende kracht, die in elke richting, die het hoofd opstak, al dan niet aanwezig bleek.

“Deze pluriformiteit der Kerk leidde dan ook ongemerkt en van zelf tot de erkenning, dat er behalve de

Armenische en Koptische en andere kerken in het verre Oosten, met name vier grondtypen van kerkformatie openbaar werden; en wel ten eerste als vrucht der Reformatie de *Luthersche* en de *Gereformeerde*, en daarnaast de *Grieksche* en de *Roomsche*. Vier hoofdgroepen, die elk een eigen kerkelijk karakter vertoonen, een eigen streven openbaren, een eigen vorm aannemen, en als zoodanig ook een eigen theologische richting vertegenwoordigen. In het dogma van de *ecclesia visibilis* (zichtbare kerk) als openbaring der *ecclesia invisibilis* (onzichtbare kerk) werd, zonder dat men het aanstonds merkte, deze pluriformiteit confessioneel geijkt. Zoolang toch de Roomsche-pauselijke eenheidswaan stand hield, was het volkomen natuurlijk, dat men de zichtbare kerk met de onzichtbare identificeerde. Waar slechts ééne openbaring van het wezen is, moge men nog van een gradueel verschil gewagen, dat aan het adaequate der openbaring in den weg staat, maar door de scheiding tusschen clerus (geestelijken) en laici (“leeken”) was Rome ook deze bedenking te boven gekomen. Zoodra echter meerdere kerkformatiën optraden, die elk voor zich pretendeerden de openbaring der Kerk te zijn, maar zonder dat ze het aandorsten elkanders doop te verwerpen, of de zaligheid in volstrekten zin aan wie van andere confessie was, te betwisten, viel wezen en openbaring der Kerk van zelf uiteen. Wat men zag kon van toen aan niet meer *de* Kerk, niet meer het *sooma tou Christou* (lichaam van Christus) zijn, en vandaar de noodzakelijkheid, waarmee tegelijk met de pluriformiteit der Kerkformatiën, het dogma der *ecclesia visibilis* als *niet* adaequaat aan de *ecclesia invisibilis* of van het corpus mysticum Christi (mystieke lichaam van Christus), opkwam”.

Deze “pluriformiteit” der Kerk verklaart Dr. Kuyper ten slotte zoo: “Het was gebleken, dat de waarheid Gods te rijk en de schat des heils in Christus te weelderig was, om, ter oorzaak van het Goddelijke karakter, dat beiden vertoonden, in één menschelijke vorm tot hun volledige uitdrukking te komen”. Idem, p. 620.

Met deze voorstelling van de “pluriformiteit” der Kerk, die door en door valsch is, omdat ze verdeeldheid aanziet voor veelvormigheid, dienen we, juist omdat ze geen steek houdt reeds, te breken.

Maar ze ook gevaarlijk voor de praktijk. Want ze leidt er toe, dat we óf alle bestaande kerken voor de Kerk van Christus gaan aanzien, óf ze allen op gelijke waarde schatten, en ten slotte den grootsten gemeenen deeler in allen voor *de* Kerk gaan houden, die grootsten gemeenen deeler straks gaan opzoeken, de scherpe punten van eigen belijdenis laten varen, en een vereeniging van alle kerken zoeken ten koste van de waarheid.

Doch hierover D. V. nog een volgende keer.

H. H.

Morgenzang

David heeft den derden Psalm gedicht "als hij vlood voor het aangezicht zijns zoons Absaloms."

Men moet een zekere verzoeking weerstaan om niet boven dit stukje te schrijven: VADERSMART. Verzoeking, want men zou die lijn volgende, gemakkelijk Gods Woord verlagen, van zijn hemelsadel ontdoen, en eindigen met menschelijk geknoei. Zeker, David heeft veel smart ervaren van zijn kinderen, ook van Absalom, evenwel is David's strijd geen strijd tegen vleesch en bloed, doch een strijd tegen den duivel, tegen de geestelijke boosheden in de lucht. David's strijd is een geestelijke strijd. Gods Woord is geen roman, geen menschelijke tragedie, doch het aangezicht van God in Christus Zijn zoon. David is type van Christus ook dan wanneer hij over den beek Kidron strompelt en "vlood voor Absalom's aangezicht." Dat zal dan ook wel de reden zijn, dat we niets persoonlijks in dezen psalm lezen van "vadersmart" 'of iets dergelijks.

Deze psalm opent met een schreeuw. O Heere! hoe zijn mijne tegenstanders vermenigvuldigd; velen staan tegen mij op. Velen zeggen van mijn ziel: Hij heeft geen heil bij God! Dit laatste is het gemeene, het valsche, het boosaardige, hetwelk men in Gods kerk ervaart. We moeten wel voor den aandacht houden, dat dit gezegd wordt van David's vijanden in Israel. O neen, Gods volk is nog niet geheel en al geheiligd. De werkingen der zonden, de overblijfselen der oude natuur woeden nog in elk kind van God. En dan moeten we soms heel wat kwaads ervaren. Ook zijn er in alle eeuwen heel wat onwedergeborenen in Sion. En vele van Gods volk waren om ons heen die nog niet bekeerd zijn. Een drievoudig snoer van vijandschap dus. En hun sterkte is varieerend. In het huidig moment, in dit tijdvak van David's leven, was er een groote openbaring van die kwaadaardigen geest die hem martelde. Let vooral nog eens op dien uitdagenden uitroep: Hij heeft geen heil bij God! Hebt ge het zelf nooit gehoord? 't Kan soms met een heel vroom gezicht gezegd: Ik denk niet, dat dit of dat met genade bestaan kan! Of men haalt den schouder op over iemand; en dan meestal als de stakkerd niet aanwezig is; men fronsst de wenkbrauwen en voorzichtiglijk, sluw: Ik zet een vraagteeken achter hem! Hij heeft geen heil bij God!

En nu weet ik wel, dat, ter eener zijde, zulk oordeel soms gewettigd is; en, ter anderzijde, al zulk oordeelen, schouderophalen, fronsen der wenkbrauwen, gegrond is op de zonde en zonden die gezien werden van dezulken die men oordeelde; toch, niettegenstaande al die zoogenaamde gronden, is het een zeer gevaarlijk werk om zoo te spreken en te oordeelen.

Twee dingen dienen overwogen te worden. Eerst bedenke een iegelijk zijn eigene vervloeking en zonden; en, ten tweede, vergeet niet, dat deze bloedige

man, deze moordenaar en hoereerder door God bemind werd. Ik moet hier nog een derde bedenking aan vast maken. Wie volgde David in zijn bidcel waar hij zijn ziel uitstortte voor God? Wie hoorde zijn klagen en kermen tot God; wie heeft zijn tranen en bedroefd aangezicht gezien?

Desniettemin, het oordeel hield aan; het vermenigvuldigde zich; Waar is God op Wien ge bouwdet en aan Wien ge uw zaak vertrouwdet? Waar is uw God?

Het tempo van zijn gebed verandert nu. Hij richt zich nu tot God en is, om het nu zoo eens uit te drukken, met God alleen bezig. Hij heeft zijn nood geklaagd over zijn wreede vijanden. Daar is hij nu klaar mee. En, hoort nu: "Doch Gij, Heere!" O wat een verandering! Doch Gij, Heere! Dat beteekent: Gij, Heere, zijt de geheel Andere! Gij weet, veel beter dan mijn vijanden, al mijn dwaasheid en al mijn zonde; en toch verdoemt Gij mij niet! Gij weet het Heere: ik heb met klaaglijk geweent mijzelf bij U aangeklaagd; Gij weet, dat ik de zonde haat om Uwentwil. Gij weet, dat ik U liefheb meerder dan het leven. Dat ik U verkiez boven mijn grootste genietingen op aarde. Ik heb maar één ding begeerd en dat ééne is: dat ik mag wonen in Uw huis; dat ik mag onderzoeken in Uw tent; dat ik Uw lieflijkheden mag aanschouwen die in Uwe rechterhand zijn, eeuwiglijk en altoos!

Doch Gij Heere, zijt een schild voor mij.

Dat schild weert al de vurige, venijnige pijlen van zijn vijanden af.

Dat schild is de wondere rechtvaardigmaking der heiligen. Dat schild is Christus Jesus die in Zijn bloed het fundament legt voor de vergeving der zonden. Zonder dat schild moest David en gij en ik ondergaan in eeuwige afgrijzing, waar we gedurig zouden moeten hooren en dat rechtvaardiglijk: Hij heeft geen heil bij God.

Later zou deze David van dat schild zeggen: Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven!

Ziet ge, als dat schild van Gods gerechtigheid U bedekt, dan kan de duivel U beschuldigen in 't geweten; dan kan de vijand U smaden en beschuldigen; dan kan zelfs Uw broeder den schouder over U ophalen en zeggen: 't kan haast met genade niet bestaan, doch dan zegt God: Ik ben Uw schild! En worden de zonden vergeven.

En het gevolg is, dat de Heere dan Uw eer wordt; en Die Uw hoofd opheft.

Eer is uitstraling van deugd. Dat zit zoo; als Christus' gerechtigheid U bedekt en door het geloof Uw hart in vlam zet, dan weet ge ter eener zijde, dat al Zijn deugd U geschonken wordt om niet; en, ter anderzijde, dat de deugd in Uw hart gewerkt wordt door genade. Dan wordt ge lieflijk in het trachten naar de volmaaktheid. David zou daar later van zeggen: en in wiens geest geen bedrog is.

En Hij heft Uw hoofd op.

Ja, als ge gezien hebt, dat Christus al Uw gerechtig-

heid is, dan moogt ge het schuldige hoofd opheffen. Herinnert U den tollenaar. Hij durfde ook zijn hoofd niet opheffen en stond van verre. Doch als ge de goudglansen van Golgotha zaagt, dan jubelt ge: Wij steken 't hoofd omhoog en zullen de eerkroon dragen: door U, door U alleen; m't eeuwig welbehagen! Zeker, God is het die onze eer is en die ons hoofd opheft.

Als het dan ook zoo met U mag gebeuren, dan kunt ge gaan slapen. (Dat staat er verder in dien derden Psalm). "Ik lag neder en sliep: ik ontwaakte, want de Heere ondersteunde mij".

Hoe durft een goddeloos mensch eigenlijk toch te gaan slapen! Met een eeuwige zondesschuld op den nek; met een gramstorig Aangezicht, dat op hem ter neder ziet van boven; in den nacht die type is van de buitenste duisternis! Ach, zelfs het onverschillige slapen van den goddelooze is zonde voor God! Alle deze dingen doet men en God zwijgt. Doch God weet dat zijn dag nadert. Dan zal 't zwijgen overgaan in een vreeselijken brullen van uit Sion. Hebt ge er wel eens aan gedacht, dat men niet zal kunnen slapen in de hel? In den hemel ook niet, doch dat is zaligheid.

Maar hier op aarde: als men zeker is van zijn staat, kan men slapen. Zoo ook David: Hij sliep; hij ontwaakte, want de Heere ondersteunde hem. Ook toen, wanneer hij vlood naar de woestijn voor het aangezicht van zijn zoon. Dat kon, want zijn wangedrag was vergeven.

Heeft men dan zóó door het geloof en in het geloof geslapen en wordt men dan door God gewekt ten strijde, dan kan men het eenigszins begrijpen hoe zulk een zich gordt ten strijde. Zijn zwaard aangespende, schrijdt hij voorwaarts en woest weerklinkt zijn oorlogskreet: Ik zal niet vreezen voor tienduizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten. Neen, hij zal niet vreezen, want hij strijdt voorts de oorlogen des Heeren. Die vijanden hebben den Gezalfde des Heeren aangetast en zij zullen daarvoor rechtvaardiglijk gestraft worden. David, strijdende voor God en met God en door God's kracht is meer dan overwinnaar. Hij heeft de overwinning vooraleer hij ten strijde trekt. Hij overmocht en rust nu op zijn lauweren. Neen, dat is niet korrekt: hij rust op Christus' lauweren. Want David is type van Christus. In Christus vindt deze psalm zijn algeheele vervulling.

Dan komen de slotverzen van den psalm: Sta op, Heere, verlos mij, mijn God; want Gij hebt alle mijne vijanden op het kinnebakken geslagen, de tanden der goddeloozen hebt Gij verbroken! Merkt er op, dat de grond voor het verhooren van David's bede om verlossing het feit is, dat de overwinning Godes is. God heeft den vijand op het kinnebakken geslagen; en God heeft de tanden der goddeloozen verbroken en daarom roept David om verlossing. De overwinning van God houdt altijd deze twee in: de goddeloozen worden verslagen en de rechtvaardigen worden verlost.

Rustig en kalm, zacht en lieflijk sterven de klanken van dit lied weg. De nagalm geeft Gode eer; de laatste galmen vertellen Zijn lof. Luistert scherp toe: het lied is bijna uit!

Het heil is des Heeren; Uw zegen is over Uw volk. Selah.

Godelijk schoon is Sion's zang. En zoo zal het eeuwig ruischen door de zalen van het hemelsche Jeruzalem. Hier kunnen de pelagianen en arminianen het niet uithouden. David, en gij met hem, hebben het geleerd, dat het heil des Heeren is. Geliefden, dit is zóó duidelijk, dat ik maar niet kan begrijpen hoe iemand die belijdt Gods Woord te gelooven en deel te hebben aan het licht dat van Zijn Aanzicht straalt, zeggen kan, dat de mensch ook nog wat doen kan, ook nog iets kan bijdragen tot zijn zaligheid.

Maar—het morgenlied hield op; is uitgezongen. En God ontving Zijn eer. Van David. Maar volmaaktelijk van den beteren David die vlood voort 't aangezicht van de Zijnen.

Hij vlood naar Gethesmane.

Doch daar vervolgde Hem God. En moest Hij zingen van smart en angsten.

We hebben gelezen in het Evangelie, dat Jezus en de Zijnen het loflied zongen na het laatste Pascha en het eerste Avondmaal.

Daarna is Jezus niet gaan slapen.

Wij mogen het morgen- en het avondlied zingen. Wij mogen gaan slapen in het bewustzijn van de veiligheid in eeuwige armen.

Doch Jezus heeft het lied der angsten gezongen; mocht niet slapen gaan; en verre van te rusten in eeuwige armen van Zijn God: hoort den vreeselijken schreeuw op den middag in den donker: Mijn God, Mijn God! waarom hebt ge Mij verlaten?!

Toen heeft de betere David gevreesd met groote vreeze.

En weet ge waarom?

Opdat David en gij U mocht nedervlijen in de armen van den VerbondsGod en rusten voor eeuwig.

'k Denk daaraan bij een stem uit 't ver verleden: "Zoo leg ik mijn hoofdje neer; opdat morgen bij 't ontwaken: U den lof zij toegebracht! Amen!"

O! Laat mij zóó eindigen: Doch Gode zij dank voor Zijn onuitbreidelijke Gave!

G. V.

NOTICE

Please look at your Subscription date. If you are in arrears please send your subscription to R. Schaafsma, 524 Henry St., S. E., Grand Rapids, Michigan.

The Board.

Ingezonden

VOORHEEN EN THANS

Onlangs konden we de drang niet wederstaan om onzen vroegeren beminden leeraar nog eens te hooren preeken. Het deed ons aangenaam aan Z.E.W. weer te zien en te hooren.

Oude herinneringen kwamen ons weer voor den geest die ons met weemoed vervulden. Verbroken banden werden weer gevoeld. En toch het was voor een oogenblik. De tijd, die nooit te keeren tijd, heeft zoo veel verandering in ons leven en denken aangebracht, zoodat we aan den eenen kant met een zekere teleurstelling in 't gemoed, en aan de andere zijde met blijdschap in 't harte het kerkgebouw weer verlieten. Ik zal u zeggen hoe dat kwam, we hadden in al die jaren, die als een damp zijn voorbijgegaan, een andere en meer op Gods Woord gegronde Godsbeschouwing gekregen.

De preek ging namelijk over de schipbreuk van Paulus.

De geschiedenis werd in al haar bijzonderheden prachtig weergegeven; in onze verbeelding zagen we de schipbreukelingen in angstige vertwijfeling zich vastklemmen aan alles wat nog houwwast bood, en het schip geteisterd door de golven in gevaar van ieder oogenblik te zinken, en Paulus als een held des geloofs, vertrouwend op zijnen God, het scheepsvolk toesprekend in hun hachelijken toestand.

In verband met de geschiedenis stelde Z.E.W. op den voorgrond de Raad Gods en de menschelijke verantwoordelijkheid, en stemde toe dat die beiden met ons door de zonde verduisterd verstand nimmer door ons zou kunnen verklaard. Dat was een mysterie 't welk voor ons verborgen was.

Doch door heel de preek werd de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid des menschen.

Het schip zou wel vergaan, doch ded daarop varenden moesten indien ze wilden behouden blijven, aan het bevel van Paulus gehoorzamen.

Werkt uw zelfs zaligheid met vreeze en beven, want. . . meer niet? Het is God die in u werkt beide het willen en het werken naar Zijn eeuwig welbehagen, bleef achterwege.

Ik heb u willen bijeen vergaderen gelijkwerijs een hen hare kiekens, maar gijlieden hebt niet gewild.

En het laatste woord was: Wanneer we verloren gingen dan was het onze eigen schuld.

Nu is dit alles volkomen waar, doch het zwaartepunt ligt toch niet in de menschelijke verantwoordelijkheid, doch altijd in de Raad Gods.

Het is volkomen waar dat we onze zaligheid zelf moeten uitwerken. De mensch is geen stok of blok, doch het is God die in ons werkt naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Van nature zal de mensch nooit tot God komen, tenzij hij door den geest Gods wedergeboren wordt, en dan eerst wordt de mensch een gewillig werk-

tuig in Zijn dienst. Het gaat nooit om den mensch, doch altijd om de eere Gods.

Onder de preek werd ik herinnerd aan het woord van Dr. Beets in "De Heidenwereld", alwaar hij o.a. zegt: "onder en achter het begrip van Ds. Hoeksema en de zijnen betreffende de gemeene gratie—of liever de ontkenning er van—een Godsbegrip ligt dat de Chr. Gereformeerden wel nooit als het hunne zullen en kunnen aanvaarden."

Uit God door God en tot God, is dan zeker niet compleet, tenzij er nog een beetje van de mensch bijgevoegd wordt.

In het blad waar Dr. Beets ook wel in schrijft las ik kort geleden het volgende: "Arminianen leeren dat de mensch als mensch zich kan bekeeren, en daarom ook dat hij de zaligheid kan verliezen. Mis in beide stellingen. En hoe kan iemand weten of hij bekeerd is?"

Dan bidt hij. We lezen dat niet alleen van de goddelooze Manasse maar ook van Paulus, die een schoon leven leidde zelfs voor zijn bekeering. De goede broeder moet ook bekeerd. Iets dat men in onze dagen, nu men zoo veel over de algemeene genade schrijft, wel mocht indenken. Men krijgt soms den indruk dat men ons wil leeren dat een zondaar nog niet zoo slecht is. De brave broeder, die hoog staat en God veracht (en die zijn er velen) is grooter zondaar dan de "bum". Want met al de aardsche zegeningen die hij heeft, veracht hij God".

Die taal moest wat meer worden gepredikt in de Chr. Geref. kerken; dan was de klove die ons nu scheidt spoedig overbrugd. Doch het is zoo jammer dat er zulke leeraars die in het publiek zoo durven schrijven, zoo weinig worden gevonden.

J. R. Van der Wal.
Redlands, California.

IN MEMORIAN

The Ladies Aid of the Protestant Ref. Church of Hudsonville hereby expresses its sympathy with Mr. and Mrs. Chris Schut who were bereaved of their infant daughter,

Gertrude

who passed away on September 14 at the early age of five months and fourteen days.

May the God of all mercy comfort them in their sorrow.

The Lord our God is God alone,
All lands His judgments know;
His promise He remembers still,
While generations go.

The Priscilla Society

Rev. John D. De Jong, Pres
Mrs. A. Talsma, Secretary

The Raging Heathen

It is often emphasized within the church of Jesus Christ that truth is eternal. Rightly so.

We were reminded of this when our thoughts turned to the second psalm and, looking up, thought on the devastating war in Europe. Surely truth is eternal. This second psalm fits even now. The heathen rage in Europe and the people imagine a vain thing.

This second psalm has a threefold application. It certainly refers historically to David. vis. Acts 4:25ff. It also refers to his Anti-type, the Lord Jesus Christ. vis. Acts 4:25ff.; 13:33; Heb. 1:5; 5:5. But it also refers to the whole New Testament history; even unto the history of to-day. The heathen did not change; neither did God, nor Christ. And we, the church of the Lord, should be comforted in this unalterable truth. When Europe is in flames and when this fire-brand threatens to invade our shores, we should sing the second psalm and also say: Blessed are they who put their trust in Him.

This psalm is easily divided into 4 parts, equal parts, each of three verses. Verse 1-3 tells us of the raging heathen; verse 4 to 6 comprises God's answer; verses 7 to 9 is the answer of God's anointed, of Christ; and verses 10 to 12 is the answer of the church. You might divide the psalm also in two parts. In the first three verses we have the *given*, namely, the wicked raging world; and in the second part, from verses 4 to 12 we have a threefold answer to this raging, viz., the answer of God, Christ and the church.

What a terrible description of the wicked world. Wonder where we can fit in common grace? This is meant to be a very serious question. Let us see. Can we fit in common grace in their raging? Is there an attempt at goodness in their vain imaginations? Is there a thirst for righteousness, any kind of righteousness, outward righteousness if you please, in their determination to set themselves against the Lord and His anointed? Is there any sweetness of virtue in the counsels of the wicked that have led to this rebellion? Finally, where can we find the remnants, oh the celebrated remnants, of purity and holiness in their evil plan to break the bands and cords of the Almighty? No, I find no common grace in this psalm!

A terrible description of the world.

It is a description also of present day Europe.

"The heathen raged, the kingdoms were moved: He uttered His voice, the earth melted." Still, you do not have to fear, little flock, for: "The Lord of hosts is with us; the God of Jacob is our refuge. Selah".

The word for raging means to be in a tumult, to run together noisily, to move without regard for order as with a mob. And it describes the world and life of the whole perfectly. Such you see round about you continuously. Read your papers and magazines; look

at the pictures, paintings and sculpture; listen to the noises that come from without your dwelling: it is all one great shouting and tumult. No, there is no peace to the wicked, saith my God. Isa. 48:22 (free).

Moreover, these peoples, these heathen imagine a vain thing. That is really a pitiful thing. Imagine, you are thinking and pondering; you have your imagination and reflection. You write your book and number them by the millions. You have investigated the earth and the heavens, the deep of the ocean and the heights of the mountains; you have dissected the fish and fowls, the bodies and souls of men; you have even investigated the Almighty and written works on philosophy and metaphysics — and yet, in one word God evaluates all your herculean task as vain.

But this is not all. God's Holy Spirit exclaims in righteous indignation, pointing to both your tumult and noise as well as to your thinking and reflecting, and says: Why do you do these things? Oh why do the heathen rage, . . . !

But the reason is clear. You see, these peoples have set themselves against God and against God's anointed. Now that is a very foolish thing to do. Because you are lost before you start. Why, God is *Almighty*! What can a weak world do? And certainly when you set yourselves against God and when all your counsel is directed against the heavens you would not dream of success, would you? Apart now from sin and evil, remember that — but let the God of the heavens and the earth speak for Himself: "Have ye not known? have ye not heard? hath it not been told you from the beginning? have ye not understood from the foundations of the earth? t is He that sitteth upon the circle of the earth, and the inhabitants thereof are as grasshoppers; that stretches out the heavens as a curtain, and spreadeth them out as a tent to dwell in: that bringeth the princes to nothing; He maketh the judges of the earth as vanity." Isa. 40:21-23.

Let me ask you in all seriousness: suppose that a grasshopper in your backyard would make it known to you that his thoughts and counsel are against you and that the little beastie would imagine that it could vanguish you. You would laugh at it, would you not? And still, you and it are very closely related: you are both creatures. But God is God: He is entirely the Other. And yet people imagine that they can wage war against the Lord God of the heavens and the earth.

What folly!

No wonder that God in the heavens will laugh. We read that He will have them in derision. "He that sitteth in the heavens". What a terrible thought for the ungodly. They have set everything in motion without Him. He is not in all their thoughts. They can easily do without Him. Darwin said: We have set God out of doors!

A smiling Christ is heaven; but a laughing God is hell. Derision from the heavens spells everlasting

disasters. It will call for an echo; but, ah me, that echo is weeping and gnashing of teeth.

You see, the laughter of God in the second psalm is the laughter of scorn and wrath. It calls for eternal damnation. And eternal damnation we find in this one word of the text: *Then*. Oh, *then* shall He speak unto them in His wrath and vex them in His sore displeasure. Words of an angry God: how terrible. Even now, when rightly or wrongly, man speaks to man in his sore displeasure; even now when some hard-hearted man vents his anger over your head; even now when someone is *mad* at you, you quake, if not outwardly, surely inwardly. And you are miserable for weeks afterward. But what will it be when an angry God speaks words to you? They are recorded for us. Listen "Depart from Me, ye cursed, into everlasting fire, prepared for the devil and his angels!"

And the echo of these words shall remain and shall reverberate in the "lake of fire". Rev. 20:15; Matth. 25:41. You see, God's "vexing" shall continue in that place of woe. And there is no human tongue or words that can adequately describe such horrors.

And do you know what will be the greatest cause of despair? This, that the heathens will hear from the mouth of God that all their raging against Him and His Christ has been in vain. Yea, that their raging was a necessary part in God's own victory. Hark: Yet have I set My King upon My holy hill of Zion! In that one word *yet* we hear the taunt of God. The mockery and derision of the heavens. The world has always tried to forestall the appearance and reign of God's Christ. (Acts 4:25ff.) Under the inspiration of the devil. (Rev. 12). What think ye of the Christ? is the testingstone of all the ages. It sets you on high in Zion or it casts you down in weeping and gnashing of teeth. But know this: Yet has God set His king over Zion.

But also Christ has His answer to a raging world, even to-day. Here it is: I will declare the decree: The Lord hath said unto me: Thou art My Son, this day have I begotten Thee.

This is a deep saying: cause for the songs of the redeemed and the rustling of angel's wings.

This text first of all applies historically to David at his raising to the theocratic throne of Israel. In this God said unto him: Thou art My son, this day have I begotten thee!

Secondly, it applies to the human Mediator when He was raised from the dead: Acts 13:33. In that day God begat the Redeemer when He called Him from the dead. In that day He raised the better David in order to sit, not on the theocratic throne of a carnal Israel, but upon the throne of His spiritual Kingdom, Zion.

Thirdly, this text applies to the very Son of God. And then the *to-day* of the text refers to the do-day of eternity. And from everlasting to everlasting does

the Father say to the Son: *To-day*, eternally, I have begotten Thee.

And in these three we hear the Gospel of Jesus Christ. He will declare the decree over against the vain counsel of the heathen in their raging. And that decree shall stand. Based upon this Messiahship He shall ask of God and He shall give Him two things. He shall inherit all created things and be king eternally; and, secondly, He shall receive the wicked with all their guilt so that He may righteously dash them in pieces like a potter's vessel. And He will surely perform it. We must wait awhile for its fulfillment. For God has said unto my Lord: Sit Thou at my right hand until I shall have made Thine enemies Thy footstool. Psalm 110:1.

And finally there is the answer of the church.

And she must preach the Gospel of reconciliation.

She may not avenge herself. God shall laugh and Christ will dash them in pieces that persist in disobedience. But we must preach.

Listen to the sermon of Zion.

Be wise now therefore, O ye kings! Be instructed, ye judges of the earth!

There you have the approach. The man who would be incorporated into the church of Christ must be brought to the confession that he is a fool. He is in need of wisdom and instruction. There is no offer here but a command.

Secondly, the Church must preach the Gospel and say: Serve the Lord with fear and rejoice with trembling! It is a call to faith and obedience. It is fitting that every rational creature bow before God with fear and trembling, for He alone is God.

Thirdly, we have the very heart of the Gospel. Kiss the Son!

Kiss the Son! What does it mean?

The kiss is the symbol of communion of love.

The kiss symbolizes union and friendship.

The kiss is symbol of reconciliation through Jesus Christ the Beloved!

Oh, it will be to everlasting shame if we have "refused Him that spoke". Heb. 12:25.

Kiss the Son! It is the call of the Gospel. How shall we escape if we neglect so great salvation. Heb. 2:3.

Kiss the Son: impossible for natural man, puffed up in wicked pride; but blessedness for all those whose heart the Lord opens unto eternal life.

Go to now all ye that count the blood of the new Testament impure and who have trampled under their feet the Son of God. The very reverse of kissing the Son. He will be angry alway and you will perish from the way when His wrath is kindled but a little.

But blessedness unto them that put their trust in Him. Amen.

G. V.

Remembering His Precepts

Ps. 119:93.

Psalm One Hundred and Nineteen has been called the A B C of faith. Faith not so much as to the objective truth as such, but the active faith and its experience. This same psalm, like all the others psalms, has been referred to as the expression of faith from a practical point of view. Now it is hard to say what is meant by practical. As a rule it signifies the absence of deep and systematic thinking. It is considered more or less superficial and it does not produce food for thought. We hear people speak of practical sermons and practical remarks. Thus considered, we are tempted to consider the book of Psalms more or less fit for the plain or common people, hence, for those who do not have time or the ability or both to study the deeper things of Scripture. Consequently, such Bible books were given just for that class of people we mentioned. However, we do not think it fit to apply such statements to Holy Writ. The Bible is one organic whole. Not a single book, although it must be distinguished from the others, stands by itself, but is related to *all* the other books.

In the second place, we should not be too hasty in our evaluation of the different books of our Bible. Seemingly there are more or less practical books, the Psalms differ from the Epistle to the Romans yet it will never do to consider the one dogmatical and the other of a more practical nature. Besides, what is often considered to be practical, is in reality not practical but personal. It is here neither the proper place nor do I have time to show the difference between these two words (practical and personal), nor is it my purpose to bring out the relation between them. When I speak to you about this word of Psalm 119 it is my purpose to bring to you as young people the Word of God fitting your particular needs as young people. I know and you ought to feel it, that it is rather difficult to speak on a subject or theme that has been assigned in advance and must be conformed to the speech you have just heard and which was based on "Seeking our Creator NOW". Psalm 119 has been divided into as many sections as there are letters or characters in the Hebrew alphabet. Each section presents one main idea and is followed through all the verses, thereby controlling them. In this section we find an expression of the wonderful perfection of the Word of God, so that the poet marvels at it.

Now we notice that this Word of God is used with variation. Sometimes it is called the Law or the ordinances of God, again it is presented as His statutes or promises. And whatever he may call that Word, he will never forget it, for the precepts of the Lord have quickened him. We must take note of the fact that throughout this psalm we find a personal element. This

man speaks of the Word of God not as such but in close connection with himself. *He* will not forget, because that Word has quickened *him*. In other words, that Word made more than an impression upon him. To him that Word is a power, he knows it by experience, because he was made alive by the Lord with the Word.

Placing ourselves before the question what does the word precepts signify, here we answer, sometimes it means a promise. For the Word of God is the promise to His people. He promises salvation and life eternal to His people in and through the promised One, Jesus Christ. Again that Word as a precept is the commandment or mandate, that is God's will in regard to our lives. What we should be to Him, how our conduct should be in the midst of a thorough sin darkened world. And always it implies the one principle idea that we must love the Lord our God with all our mind and will and heart. That we must conduct ourselves in harmony with His Word.

It is a little difficult to say what the poet means when he says I will never forget thy precepts. On the face of it we would say he means to take the oath of allegiance in regard to the Word of God. That of course, is in harmony with Scripture as well as with the desire of the heart of God's people. Thus we could explain these words to mean, it is my intention never to forget, that is, I will always remember and not depart from thy precepts. However, if we consider the second part of these words, "for with them thou hast quickened me" the idea of an oath is a little out of place. There may be another interpretation.

With them hast thou quickened me, is the same when we would say, With Thy Word, O Lord! thou hast made me alive, or hast made me to live. Thou made me alive, may therefore mean, thou hast given me the rebirth from death or, thou hast made me conscious of the fact that now I live. The one does not exclude, but rather implies the other. It is the Lord at all times who makes us to live. To live when the irresistible power of God's Spirit enters the heart of the sinner, dead in sin and trespasses. That is the horrible truth in re our natural birth. Our whole nature is perverse, we are filled with enmity toward God, darkened in our mind and we indulge in the lie. We live contrary to God's will and we are perverse in all our desires and the inclination of the heart is to seek self, the world and all that is of darkness. The only change from this horrible state is possible when God's Spirit takes hold of us and operates in us. In the second place, with the poet it is a question of experience. He is what is often called a man of faith. The quickening operation of God's Spirit is to him a reality. When the Lord speaks to him through His precepts they speak to the new life that is in him—a life that shall never disappear. And it is from that point of view that the poet does not take an oath, does not make a promise, but he relies upon the faithfulness of Jehovah. Je-

hovah has quickened him in the past, he is sure of it, with a view to the future, that same covenant God shall make him to live. Hence, this man of God means to say whereas God has never failed in His promises and whereas I have the experience of being quickened, I feel fully assured that my God shall remain the same with a view to the future. And the personal touch is expressed in the exclamation of the first part of the text "To eternity I will not forget Thy precepts" or as I remarked, I will always remember them.

In remembering the Lord's precepts the question presents itself, what is the remembering of the precepts of the Lord? Does it mean perhaps, I learned to know them in my youth and growing older I am now able to recite them? Is it a question of intellect? There are some people who seem to have a certain dislike of knowing the Word of God. They say, all that knowledge of Scripture may and often does result in pride. They, so they say, live by inspiration. And they prefer a minister, who speaks through the Spirit. The study of God's Word does not help. The Word is dead and does not make the sinner to live. There is an element of truth in the statement that the Word does not make alive. Even our text does not say that. It says, *thou*, with or through the Word has made me alive. Beware for the following mistake and be not afraid to tell such people, God does not quicken you without, but through His Word. After all, without the precepts of the Lord, there is nothing but death. Without the Word is without spiritual experience. And when any one makes the claim to have rich spiritual experiences he must be able to find them recorded in God's Word. Every experience that cannot stand the challenge of the Word is the result of imagination.

However, we must be careful and guard ourselves for another evil. Natural man also knows the Word of God and often prides himself with that knowledge. People who have a good memory will be able to retain past experiences they learned in their youth concerning the Scriptures and will never forget their instructions received in their youth. And let me add to it, that a good memory is a tremendous help. But the remembering of the precepts of the Lord, without anything else, does not give us assurance.

Yet, the poet speaks of being made alive and this personal experience is based upon and flows from the love of God in his heart. The object of his life is God. Is God's will, His precepts, His commandments, His promises, His law. With Him it became first of all an issue of life. His life is determined by God's Word. Therefore, he meditates upon them, he searches the Scriptures. He applies the precepts of the Lord in his daily life. The love of God resulted in the love he has for God and for His Word.

You, Protestant young people, come in contact daily with this Word. The strength of our Churches is, as it always has been, the Word of God. If you ask me

what is the cause of having our own churches? my answer is: the sincere and intense study of God's Word by our leaders. Their love for the truth of that same Word. The rich knowledge and the spiritual ability to stand over against those who departed from the doctrine of absolute predestination and reprobation.

In that respect, the first requisite is the unfailing love for God and His Word. And that love will increase in the same measure we study the Word. Your society life depends upon your earnest study of Scripture, without it your society is bound to fail.

In the second place, it has been pointed out to you that you must remember your Creator *now* in the days of your youth. A young man and young woman who do not sincerely study the Word will never become a strong member in the Church of Jesus Christ, nor will they be able to stand over against those who corrupt the truth. Besides the study of the Word brings with it a glorious reward.

In the third place, the Lord does not quicken without, but with the Word. This implies we must walk in the way of *that* Word. Without the knowledge of the precepts of the Word there cannot possibly be personal spiritual experience. The Lord simply does not speak to us in any other way, but through His precepts. The knowledge and the study of His Word is the ordained way of the Lord and we cannot change it without spiritual loss.

Finally, remember Him, your Creator *now*. The springtime of life is given for the same purpose as the springtime in nature. Springtime means preparation and hard consistent labor. There will be no harvest following if the field was not prepared in early season. In the sweat of his brow the farmer looked forward to the time of the harvest. Thus labor, while yours is the strength and the vigor of youth.

Remember thy Creator now in the days of your youth and let the answer be: "I will never forget thy precepts: for with them thou hast quickened me".

(Part of speech spoken at the first field day of the Western League of the Protestant Reformed Churches of Iowa and Minnesota.)

W. V.

NOTICE — CONSISTORIES

The price of the copies of the Conference Speech which was written by Rev. H. Hoeksema is 20 cents each. These brochures can be purchased in either the Holland or the English language. Please order yours now.

The Board

The Egyptian Learning Of Moses

The Apology of Stephan before the council of the Jews contains a statement to the effect that "Moses was learned in all the wisdom of the Egyptians" (Acts 7:22). What may have been the character and content of this wisdom? What benefit may Moses have derived from his acquaintance with it? And what may have been the use, if any, to which he put it in after-years in his capacity of legislator?

This *wisdom* concerned Egypt's religion and worship and its entire pagan civilization and culture. It concerned, to begin with, those sciences in which the ancient Egyptians appear to have made a certain amount of progress, namely, arithmetic and geometry, and the practical sciences of astronomy, medicine, and engineering.

As to arithmetic, the Egyptians had an arithmetical notation similar to that of the Phoenicians and the Romans, whereby distinct signs being attached to the unit, to ten, to a hundred, to a thousand, ten thousand etc., other numbers were expressed by a repetition of these characters. It is not being doubted that all the ordinary operations of arithmetic were performed as successfully in Egypt as among ourselves. There is no evidence, however, that speculative calculations were indulged in.

The geometry of the Egyptians originated, we are told, from the peculiar conditions of their country, which, owing to the changes produced by the annual inundation, required the constant employment of land-surveying. It would seem to have been mainly in this direction that the Egyptians pushed their mathematical inquiries. But it is being questioned whether any very considerable advance was ever made by the native Egyptians beyond mere plain trigometry.

There was an early direction of Egyptian thought to the subject of astronomy. What is being questioned is the degree of proficiency in this science. It is held that their attention was given:—1. To eclipses of the sun and moon; 2. to temporary disappearances of the planets; 3. to the motions of the planets and the determination of their periodic times; 4. to the construction of tables of the fixed stars, and the mapping them out in constellations; and 5. to the setting of the exact length of the solar year. Their can be no reasonable doubt, it is said, that the Egyptians from an early date observed eclipses, both of the sun and moon, and recorded their occurrences. But whether they knew their causes, whether they registered them scientifically, whether they, to any extent, could predict them, are matters on which Egyptologists find it impossible to come to definite conclusions in the present state of their knowledge. The astronomy of the Egyptians seems to have been less tainted with astrology than that of most ancient nations.

In medicine, the Egyptians were regarded by their contemporaries as remarkably advanced. It is held as certain that they had studied the subject from a remote period. The writing of medical works was assigned by tradition to more than one of the most ancient kings, while by some these antique productions were regarded as composed by one of the native gods. The proficiency obtained in the medical profession was not very high. The prescriptions of the medical treatises, so far as they have been deciphered and translated, are found to be absurd, and, so it is said, their physiological views seem to be purely imaginary and fantastic. On the whole while, it is held that there is reason to believe that the science of medicine was better understood in Egypt than in any other country, the positive knowledge possessed was not very considerable.

In one respect only do the scientific attainments of the Egyptians seem to have been really great and surprising. Their engineering science was remarkable. They cut hard materials, finished surfaces, produced exactly whatever angle they required, fitted stone to stone perfectly, quarried, transported, and raised into place enormous masses. In all this they were and still are unsurpassed. In stone-cutting the results attained are declared to equal those which are effected at the present day by aid of gunpowder and of steam-machinery. In mechanical skill their great works are as perfect as anything that has ever been produced since. They far exceed in massiveness of construction all that any other nation of ancient or modern time has ever attempted. Blocks of stone thirty or forty feet long, were used in walls or for the lintels of doors. Obelisks weighing from 220 to 400 tons, each a wonder to the western world, were set up in avenues. There are chambers made of a single stone weighing 800 tons. All these enormous masses were apparently moved with ease to the point required. As such weights could scarcely have been managed without machines, it is strange that machines are nowhere represented in the Egyptian sculptures; but according to the ancient historian Herodotus they were employed in the construction of the pyramids. Whether they were simple or complex cannot be determined, as there is no representation of them.

The Egyptian language is described as a form of speech, presenting analogies with Semitic tongues. The grammar is predominantly Semitic: the pronouns, prepositions, and other particles, are traceable for the most part to Semitic roots. On the other hand, the vocabulary is Semitic in comparatively few instances. The modern representative of the ancient Egyptian is the Coptic, which, though corrupted by an Arabic infusion, is the legitimate descendant, and which continued to be spoken in the lower part of the Nile valley until the seventeenth century. (The name *Copt* is derived from the Latin *Aegyptius* and was given to the descendants of the native inhabitants of Egypt after

the Mohametan conquest, supposed by some to be descended from the ancient Egyptians or else from the mixed race which inhabited the country under the Roman empire.) The Egyptians resolved speech into its elements and expressed these elements by signs, which had the exact force of our letters. Altogether the number of signs used is not less than from nine hundred to a thousand; and hence the difficulty of reading the inscriptions.

The literature of the ancient Egyptians is pronounced mediocre. History was written in a dry and uninteresting style. Poetry was in a more advanced condition. Like the Hebrew poetry, it delighted in parallelisms and antitheses. But there were other branches of literature, such as romance, travels, and letters. These are chiefly remarkable for an extreme and almost childish simplicity, while the characteristic of some classes of composition is obscurity and confusion. But whatever the opinion entertained of the degree of excellence of this ancient Egyptian literature, concerning the extent and variety of it, there is no dispute. Besides history, Egyptologists enumerate works on religion and theology; poems, historical and lyrical; travels; epistolary correspondence; reports, military and statistical; short stories; orations; treatises on morals and rhetoric; mathematical and medical works; books on geography, astronomy, astrology and magic; collections of proverbs; calenders; books on receipts; accounts; catalogues of libraries, and various others. The first place in the literature is occupied by the religious books, which are longer, more elaborate, and more carefully composed than the rest. Of all the religious works the most important was the one which is commonly called "The Funereal Ritual," or "The Ritual of the Dead," but of which the Egyptian title was "The Manifestatio to Light," or in other words, the Book revealing light to the soul. This book claimed to be a revelation of the will of the gods, and portions of it are expressly stated to have been the composition of "a great god." The ritual has been divided into three portions. The first part contains forms of invocations and of prayers to be used over the dead from the moment of his decease to the commencement of the process of embalming. The second part opens with a long chapter which has been considered to contain the Egyptian faith. It is quite unintelligible to a modern, after all the explanations it has received. This creed is followed by a series of prayers, which refer to the justification of the deceased, and seem to have been used during the enrollment of the mummy in its bandages. Then comes prayers for the preservation of the deceased from all the dangers of Hades.

The third part of the ritual opens with the famous chapter known as "The Hall of two truths." Here the deceased is represented as brought before the judgment seat of the god Osiris, in order that, after a searching investigation it may be decided whether

he shall be admitted into heaven or excluded from it. Osiris sits on a lofty throne, surrounded by forty-four assistants. An inquiry commences. The dead person must give proof that he is worthy of the life to come, that his spiritual knowledge is sufficient, and that his life on earth has been pure. Each of the forty-two assistants in turn question him, bids him to tell his mystic name and its meaning. In reply, he addresses each in turn by name and to each declares his innocence of sin. "I have not blasphemed," he says; "I have not deceived; I have not stolen; I have not slain anyone treacherously; I have not been cruel to anyone; I have not caused disturbance; I have not been idle; I have not been drunken; I have not issued unjust orders; I have not been indiscreetly curious; I have not multiplied words in speaking; I have struck no one; I have caused fear to no one; I have slandered no one; I have not eaten my heart through envy; I have not reviled the face of the king, nor the face of my father; I have not made false accusations; I have not caused abortion; I have not ill-used my slaves; I have not killed sacred beasts; I have not defiled the river; I have not polluted myself; I have not taken the clothes of the dead." Nor is he content with mere negation; he goes on, and, addressing the great assembly of the gods, exclaims: "Let me go; ye know that I am without fault, without evil, without sin, without crime. Do not torture me; do not aught against me. I have lived on truth; I have been fed on truth; I have made it my delight to do what men command and the gods approve. I have offered to the gods all the sacrifices that were their due; I have given bread to the hungry and drink to him that was athirst; I have clothed the naked with garments. . . . My mouth and my hands are pure." If the testimony of the deceased is accepted, he is pronounced just, and passes from the hall of truth and goes forth with the sun through the various regions of the heavens in the solar boat. Finally he rises to such a pitch of perfection as to become identical with the utmost that the Egyptians could imagine or divine.

As before the gods each departed soul had to protest its absolute innocence, so every Egyptian took every opportunity of setting forth his manifold good deeds and excellencies in this life. "I am not an idler," says one, "I was no listener to the counsels of sloth: my name was not heard in the place of reproof. . . . All men respected me. I gave water to the thirsty: I set the wanderer in his path; I took away the oppressor, and put a stop to violence". "I myself was just and true," writes another on his tombstone, "without malice, having put god in my heart, and being quick to discern his will. I have done good upon the earth; I have harbored no prejudice; I have not been wicked; I have not approved of any offender or iniquity; I have taken pleasure in speaking the truth. . . . Pure is my soul; while living I bore no malice. There are no errors attributable to me; no sins of mine are before the

judges. . . . The men of the future, while they live, will be charmed by my remarkable merits."

Despite all his abundant boasting and self-assertion in morals, the Egyptians combined an extraordinary degree of theoretic perfection with a sinful and ugly practice. There is a very close agreement between the moral law of the Egyptians as contained in the Book of the Dead and the teachings of Christianity as set forth by the Decalogue. But with all this profound knowledge of what was right, the walk of life of the Egyptian was below the common level. The Egyptian women were notoriously of loose character. They appear both in history and in Egyptian romance as immodest and licentious. The men practised impurity openly, and boasted of it in their writings. Besides, though industrious and cheerful and not wanting in family affection; they were cruel, vindictive, treacherous and avaricious.

Another defect in the Egyptian life and morals was softness and inclination to luxurious living. Drunkenness was a common vice among the young; and among the upper class sensual pleasure and amusement were made the ends of existence. False hair was worn; dyes and cosmetics used to produce an artificial beauty; great banquets were frequent; games and sports of a thousand different kinds were in vogue; dress was magnificent; life was passed in feasting, sport and a constant succession of enjoyments. (How remarkably true to the way of life of modern men and women this description is.) Of Moses we read (Heb. 2) that "by faith, when he was come to years (he) refused to be called the son of Pharaoh's daughter; choosing rather to suffer affliction with the people of God, than to enjoy the pleasures of sin for a season;" How this report takes on meaning in the light of the above description.

The ancient Egyptians, despite the looseness of morals that characterized them, were profoundly religious. (This awakens no surprise, if it be known that this religion at least in its popular phase was as licentious as the Egyptian way of life.) Everywhere in Egypt gigantic structures reared themselves into the air, enriched with all that Egyptian art could supply of painted and sculptured decorations, dedicated to the honor, and bearing the name, of some god.

From the Egyptian remains, it appears to be certain, Egyptologists tell us, that the Egyptian religion, like most other pagan religions in the ancient world, had two phases or aspects: one, that in which it was presented to the general public or vast mass of the population; the other, that which it bore in the minds of the intelligent, the learned, the initiated. To the former it was a polytheism of a multitudinous and of a gross character. To the latter it was a system combining strict monotheism with a philosophy on the two great subjects of the nature of God and the destiny of man.

The primary doctrine of religion as to the aspect in which it was presented to the intelligent, was the real essential unity of the Divine nature. The sacred text taught that there was a single Being," the sole producer of all things both in heaven and earth, Himself not produced of any"—"the only true living God, self originated"—"who exists from the beginning"—"who has made all things, but has not Himself been made". This Being seems never to have been represented by any material, even symbolical, form. It is thought that He had no name, or, if He had, that it must have been unlawful either to pronounce or write it. He was pure spirit, perfect in every respect—all-wise, almighty, supremely good. These teachings, so nearly identical to true doctrine, are to be regarded as remnants of that knowledge of God with which man's soul was originally endowed. This ancient people, though steeped in idolatry, knew God. "That which may be known of God" was manifest in them. The invisible things of God, His eternal power and godhead, understood by the things that are made, they also clearly saw.

As was said, to the vast mass of the population the Egyptian religion was presented as a polytheism of a multitudinous character. The Supreme being was divided into His attributes and each attribute was personified. Thus the gods of popular mythology were understood to be either personified attributes of the Deity, or parts of the nature which He had created and which He inspired. The god Num represented the creative mind, or act of creating; Maut represented matter; Ra the sun; Khons the moon; Seb the earth; Khem the generative power in nature, Nut the upper hemisphere in heaven, Athor the lower world; Thoth personified divine wisdom; Ammon the divine incomprehensibility; Osiris the divine goodness. But this is not all. Also various animals were invested with a sacred character and each regarded as representing some aspect of the one Supreme God and worshipped as God. To this class belonged the following animals: the cat, the ape, the hawk, and the beetle, cows as a class, sheep, dogs, lions, crocodiles, hippopotamuses, wolves, antilopes, mice, vultures, frogs, snakes and fish. We think here of the word of the apostle, "Because that, when they knew God, they glorified Him not as God, neither were thankful; but became vain in their imaginations, and their foolish heart was darkened. Professing themselves to be wise, they became fools, and changed the glory of the incorruptible God into an image made like to corruptible man, and to birds, and fourfooted beasts, and creeping things" (Rom 1). "Wherefore God also gave them up to uncleanness through the lusts of their own hearts. . . ." (Rom. 1:24). The immorality and wickedness that prevailed among the Egyptians has already been noticed. Around the worship of some of these gods clustered revolting practices.

It has been maintained by some writers that no educated Egyptian priest, and probably no educated layman, conceived of the popular gods as really separate and distinct beings. All knew that there was but one God, and understood that when worship was offered to any one of them, the one God was worshipped under some one of His forms or in some one of His aspects. It does not appear, so it is said, that the Egyptian religion, as conceived of by the initiated, deified created beings. Now it is certainly true that by the light of their reason, the initiated did perceive that the creature is no God and that thus to worship a cat or a dog or a frog is abject foolishness. They perceived this, as well as any superstitious person of this day apprehends the absurdity of his being struck with consternation at the spectacle of a black cat crossing his path. Yet that person is afraid. And so, too, the enlightened idolaters among the ancient Egyptians. Despite the testimony of their reason, they trusted in and thus worshipped and deified the creature, the image of stone and of wood. To this foolishness God gave them up on account of their holding the truth in unrighteousness. In Scripture the idolator always appears as actually worshipping the dumb idol.

Sacrifice with the Egyptians, as with the Jews, was of two kinds, bloody and unbloody. The Egyptians offered to their gods bread, flour, cakes of various kinds, oil, honey, fruit, incense, wine, beer, and also flowers. Drink offerings to the gods were of daily occurrence. Incense was continually offered. The sacrificial animals included bulls, oxen, male calves, sheep, goats, pigs, geese, ducks, pigeons, and certain undomesticated creatures, such as antelopes and various kinds of water-fowl.

Besides the worship of gods, the Egyptians also practiced to some extent a worship of ancestors. A sepulchral chamber, cut in the rock, was an ordinary addition to the tombs; and in this apartment the friends of the deceased met from time to time to offer sacrifices to the dead and perform various acts of homage.

Such in brief was the religion and civilization, in a word, the wisdom of the Egyptians. Now in all this wisdom Moses was learned. This must mean, firstly, that he was as learned as any Egyptian in all those sciences in which they appear to have made some progress. It must mean further that he was schooled in the myth, legend, and fable of the Egyptians and in their religious rites, ceremonies, symbols, and mysteries; that he received an explanation of these rites and ceremonies and an interpretation of this myth, so that the real and essential doctrine concealed in it was known to him.

That in certain respects his being learned in all this wisdom was advantageous to Moses is certain. In the language of Fairbairn, it would at least serve the purpose of expanding and ripening the faculties of his

mind, would render him acquainted with the general principles and methods of political government, would furnish him with an insight into the religious and moral system of the most intelligent and civilized nation of heathen antiquity, and so would increase his fitness, in a purely intellectual point of view, for holding the high commission that was to be intrusted to him.

However the view prevalent among the Christian Fathers and among writers of recent times is that the wisdom of ancient Egypt was of benefit to Moses also in this respect that it served him as a source of the materials which were needed for the construction of the institutions which he was commissioned to inculcate on the people of Israel. In other words, the view was prevalent that a small or even large portion of the institutions of Moses were borrowed from those of Egypt. In support of this view, attention is directed to a passage contained in Ezech. 20 (vss. 24, 25) and to the remarkable similarity between the ordinances and institutions of Moses and those of the Egyptians. As to the passage in Ezech., it reads, "Because they had not executed my judgments, but had despised my statutes, and had polluted my sabbaths, and their eyes were after their fathers' idols, wherefore I gave them also statutes that were not good, and judgments whereby they should not live." The judgments which the people of Israel in their carnality refused to execute are held to have been, by those addicted to the afore-said view, the law of the ten commandments; and the statutes "that were not good" are said to have been the ceremonial and civil law. This law Moses, acting for God, is supposed to have imposed upon Israel in punishment of its apostacy at Mt. Sinai. And it is this law, at least a portion of it, that he is said to have borrowed from Egypt. Now this view is so palpably wrong as to merit little consideration. The fact of the matter is that the contrast in the above-cited Scripture is certainly not between the Decalogue and Israel's ceremonial law but between the *whole* law and the immense heap of errors to which God suffered Israel to be miserably subjected on account of their having forsaken Him.

As to the alleged similarity between the Mosaic ordinances and institutions, and those of the Egyptians, it is true that this similarity exists. Let us attend to the following examples. With few exceptions, all the replies of the deceased, addressed to the god Osiris and his forty-two assistants, (replies already quoted), could, without their sense being changed, be converted into prohibitions identical to those contained in the decalogue. Consider, once more, the following replies: "I have not blasphemed; I have not deceived; I have not stolen; I have not slain anyone treacherously; I have slandered no one; I have not made false accusations."

Attention has already been called to the fact that

sacrifice with the Egyptians was of two kinds, bloody and unbloody. When a sacrifice was intended, the victim was brought to the temple by the offerer, who submitted him first of all to the inspection of the priests and then, if he were pronounced pure, and sealed in the appointed way, conducted him to the altar, where, after a libation had been poured, he was slaughtered by the officiating priest, who cut his throat from ear to ear, let the blood flow freely over the altar, or over the ground at its base. Generally, only certain parts of the animal were burnt, the remainder being shared between the priests and the person, or persons, who brought the victim; but sometimes the whole animal was placed upon the altar and consumed with fire. Cakes of the best flour, holey, raisins, figs, incense, myrrh, and other sweet-smelling substances were often added, together with a quantity of oil. Such sacrifices were, no doubt, in many cases, thank-offerings, indications of the gratitude of the worshipper; and in some cases these sacrifices were, no doubt, of the nature of expiatory rites, giving some indication of a sense of sin and desire of pardon. But would a pagan people, devoid of the life of regeneration, be thankful and desire pardon? There are examples of this in Scripture. The reprobated king Saul confessed his sin in the audience of Samuel. Pharaoh admitted that he had sinned in the hearing of Moses and asked Moses to pray for him. However, the gratitude and the desire of pardon of the natural man is as to its essence sheer selfishness and thus hatred of God. In giving expression to his gratitude and in desiring pardon he seeks not God but himself. Against the view that the Egyptians were *truly* thankful and that the appeal for pardon was genuine is the great deficiency in their prayers of any earnest appeal for pardon, of any heartfelt repentance, and deep conviction of sin. Only once or twice is an Egyptian found making any confession of sin at all. On the other hand, as already has been noticed, there is found abundant boasting and self-assertion. Egyptians take every opportunity of setting forth his manifold good deeds and excellencies in this life. As already has been noted, they would engrave on their tombstones sentences such as these, "Pure is my soul; while living I bore no malice. There are no errors attributable to me; no sins of mine are before the judges (the gods). . . . The men of the future will be charmed by my remarkable merits."

But whatever may have been the sentiment to which the Egyptians gave expression through their sacrifices, the fact is that between the ritual by which these sacrifices were attended, and the ritual of the offerings imposed upon Israel by Moses, there is a remarkable agreement. Also the Israelitish worshipper was required to bring his victim to the temple, submit him first of all to the inspection of the priest and thereupon conduct him to the altar, where he was slain. The action with the blood was in both cases

nearly identical. There is, however, this difference to be noted. In Israel, the victim was slain by the offerer; while in Egypt this action was performed by the priest. In Israel the blood was allowed to flow in a basin; thereupon a portion of it was sprinkled upon the horns of the altar and the remainder poured out at the altar's base. In Egypt, on the other hand, the blood, instead of being collected in a basin, was allowed to flow over the altar and over the ground at its base. Among the Egyptians there was even a ceremony corresponding to that of the imposition of hands among the Israelites. It was unusual, when the victim was offered, to cut off the head, and after heaping imprecations upon it, and praying that whatever evils were impending either over Egypt or over the worshippers might fall upon that head, to sell it to the Greeks or cast it into the Nile. This practice, certainly, recalls the Israelitish ceremony of the scape-goat—a ceremony according to which this goat, after Aaron by imposition of hands, had laid upon its head all the iniquities of the people, was led, by the hand of a fit person, into the desert. Further, as has already been noticed, the Egyptians had sacrifices that closely corresponded, as to their ritual, to Israel's burnt- and peace-offerings. Both among the Egyptians and the Israelites, when the offering was a burnt-sacrifice, the whole animal was placed upon the altar and consumed with fire. When in Israel the sacrifice was a peace-offering, certain parts of the animal were burnt upon the altar, the remainder being shared between the priest and the person or persons who brought the victim. With the exception of the Egyptian burnt-offering, this was also the action with the flesh of the victims of the Egyptians' bloody sacrifices in general. There is also agreement between what was offered. Both the Egyptians and the Israelites brought bread, flour, cakes, oil, wine and incense. Among both peoples, the sacrificial animals included bulls, oxen, calves, sheep, goats and pigeons. But in addition, the Egyptians offered flowers; and their sacrificial animals included also pigs, ducks, antelopes and various kinds of water-fowl.

The general resemblance of the "sacred cell" of the great Egyptian temple of Karnak to the tabernacle (temple) of Israel, is likewise striking. This cell was divided into three parts. Passing between the pillars, one entered a porch, sixteen feet broad and about six feet deep, from which a doorway about eight feet wide led into the first chamber or "Holy Place" twenty feet long by fourteen. Hence, another doorway, of the same width as the first, conducted into the "Holy of Holies".

The Egyptians had also their sacred arks. Some of these contained the emblems of life, which when the veil was drawn aside, were partially seen; others, the figure of Divine Spirit; and some presented the sacred beetle of the sun, overshadowed by the wing of two figures of the goddess Troth or Truth. These arks call

to mind Israel's ark of the covenant with its cherubim.

The tenure of land in Egypt bore some formal resemblance to that in Israel. The owners of the soil were the kings, but besides the kings, the priestly communities attached to the different temples, and the territorial aristocracy or upper class. The kings and the communities of priests were in the habit of letting out their land in small allotments to the peasants. Perhaps at the time of the Exodus the policy inaugurated in Egypt by Joseph some centuries previous, was still in force,—a policy according to which all the land belonged to the king and was let out by Him to his subjects on the condition that they return to him the fifts. In Israel all the land belonged exclusively to Jehovah, Israel's King. By Him it was apportioned among His redeemed people, who were required to return to Him the tenth part of all that the soil yielded.

This similarity between what was Egyptian and what was Israelitish extends even further. It extends to government and agriculture, to manners and customs. But the subject need not be gone into any further. The question is: How are these congruities to be accounted for? As has been noticed, according to one view, Moses borrowed from Egypt. But for reasons to be considered in a following article, this view cannot be harmonized with the position that the institution of Moses are of divine origin and that the Pentateuch is the infallible word of God, and will therefore be set aside as impossible by every believing student of God's Word. These congruities can and are to be accounted for in another way.

G. M. O.

Eating Christ's Flesh

Then Jesus said unto them, Verily, verily, I say unto you, Except ye eat the flesh of the Son of man, and drink His blood, ye have no life in you. Whoso eateth my flesh, and drinketh my blood, hath eternal life; and I will raise him up at the last day. For my flesh is meet indeed, and my blood is drink indeed.

John 6:53-55.

Verily, verily, I say unto you. . . ." So Christ would speak whenever he was about to give utterance to great and vital truth. "My flesh is meet indeed. . . ." He refers to His human nature, to His body and soul, in which He expiated the sins of His people and merited for them eternal life. His flesh is meet. It is this on account of its being the seat of all the blessings accruing from His sufferings and death. Being by the right hand of God exalted, and receiving of the Father the

promise of the Holy Spirit, all fulness now dwells in Him—all fulness, thus our sanctification and justification, our wisdom and redemption, our very life, all grace and every blessing. All is contained in Him. His flesh therefore is bread. It is meet indeed. So, except a man eat His flesh. . . he has no life in him. This, to be sure, concerns God's believing people, they who are spiritually living. It does so, as the dead do not eat, as bread is not for the dead but only for the living. It is to His disciples that Christ addresses Himself in particular. What He would have them take home to their hearts is that if they, the living ones, do not eat Him, their souls are without nourishment, the life in Him is not abounding in them. It is then not the quickening of the dead of which Christ here speaks, but of the necessity of living men eating Him, the true bread. His flesh, being meat, is indispensable, so absolutely requisite that should these living ones permanently desist from eating, which they cannot do, they would die. Hence, the man who is not eating Christ, who has never partaken of His flesh and blood, has no life in himself. Such a one is dead. For His flesh is meet indeed. It is this in distinction from the manna that the fathers ate in the desert. That was not the true bread. For the fathers, though they ate of it, are dead. Christ is the living bread, which came down from heaven.

This word of Christ was offensive to the Jews. Even many of His disciples, when they had heard, said, "This is a hard saying, Who can hear it?" They thought that what He meant is that they should eat His bodily, material substance, that thus they should eat that flesh of His with their physical mouths. And the form of Christ's word's would seem, at first glance, to support this meaning. "Except ye eat my flesh. . . ." The perplexity of these disciples can at least be explained. They were not the last to suppose that what is required of God's believing people is that they eat Christ's bodily substance.

Aware that His disciples murmured at His word, He said to them, Doth this offend you? And if ye shall see the Son of man ascend up where He was before? The form of this sentence may be completed by *What shall ye say then?* Then will ye still be offended?

The Jews had seen Jesus feed five thousand with five loaves and two fishes. Seeing, they were amazed, and said, the one to the other, "This man shall be our king." A man with such power, we have need of. So determined are they, that they would come and take Him by force, to make Him king. Perceiving this, Christ departed again into a mountain, Himself alone. The Jews searched for Him. The following day they found Him on the other side of the sea. They were surprised at seeing Him there. They are curious to know how and when He came. "Rabbi," said they to Him, "When camest thou hither?" Jesus instead of satisfying their curiosity, rebukes them on account of

their seeking Him because they had eaten of the loaves, thus on account of their laboring for the meat which perishes, instead of for the meat which endureth unto eternal life. So did He expose their carnality. But they believed not that they were carnal. They imagined that in their endeavor to make Him king, they were working the works of God. Was it not the purpose of God to free them, through a deliverer that He should send, from the bondage of the Romans? Had not God promised? Had this man, Jesus, not brought Himself forward as the promised deliverer, through His feeding that multitude with the five loaves? Should He then not be king? Were they then not working the works of God in their attempt to seat Him on the throne?

Christ said not. He told them that their striving was carnal and sprang from the flesh, and that it was thus indicative of the fact that their affections were centered on things earthly. This was a terrible indictment. It cut them to the quick. "What," so they now asked Him, "shall we do, that we might work the works of God?" "Canst thou say?" He will tell them, "This is the work of God that ye believe on whom He hath sent." They were aware that Christ spake of Himself. They must believe on Him, Christ. Then do they work the works of God. So Christ tells them by implication that He is indeed sent by God. They express their willingness to accept His testimony concerning Himself providing He by a miracle prove to them that He is what He claims to be, one sent of God. They say to Him, "What sign shewest thou then, that we may see and believe thee? What dost thou work? Our fathers did eat manna in the desert: . . ." Christ replies, "Moses gave you that bread from heaven; but my Father giveth you the true bread from heaven". This reply of His shows that what they meant to say to Him is: Moses proved to our fathers that He was sent of God, through His giving them bread from heaven, what sign shewest thou then? Despite the fact that He had just fed the five thousand with five loaves, and through this action of His had provided them with conclusive evidence that He was the true Messiah, they ask Him for a sign. O, the stubbornness of their unbelief!

Taking their reference to Moses as a lead, Jesus said to them that Moses gave them not that bread from heaven; but His Father giveth them the true bread from heaven. For the bread of God is He which cometh down from heaven, and giveth life unto the world. Hearing this, they said to Him, "Lord, evermore give us this bread." To this He instantaneously replied, "I am the Bread of life: he that cometh to me shall never hunger: and he that believeth in Me shall never thirst". In the sequence of His discourse Jesus again declares with emphasis that He is that bread of life. . . . the living bread which came down from heaven,—thus bread that, if any man shall eat, he shall live forever. And the bread that He will give is His flesh. Then the

Jews strove among themselves, saying, How can this man give us His flesh to eat?

Even His disciples found this word of His a hard saying. "Who", they asked, "can hear it," 'who can comprehend this word? who can hear it without being vexed in his soul at what he hears?' Only they who are born of the Spirit. To the others, it is a hard saying indeed. For to eat Christ's flesh is to hunger and thirst after righteousness, after God. Eating His flesh is the action of a man who knows that by nature he is dead in sin, guilty before God, and thus ill-deserving and condemnable—and who therefore by the mercy of God, reaches out for Christ, believes in Christ as His redemption.

Thus eating His flesh is a spiritual act. But it is not less real on account of this. What has rendered this eating His flesh objectively possible, Christ explained when He said, "It is the Spirit that quickeneth; the flesh profiteth nothing: the words that I speak unto you, are spirit and are life."

It is through believing the word that Christ spake of Himself, that God's believing people eat Christ. What they eat is in the first instance the word. Through their eating, believing, receiving this word, they eat, believe in Christ, and this by reason of the fact that this word sets forth the Christ, is a true revelation of Him, and of God,—the God and Father of Christ. And through His causing the truth to dwell in the hearts of His people, through His sanctifying His self-revelation unto their hearts, He causes the life that dwells in Him to abound more and more in His people. It means that He is their true bread.

So are His people who eat Him, His flesh, truly fed, and the evidence of their being fed is their growing in grace and in knowledge, their constantly turning from sin to the living God, their true contrition, their earnest desire for holiness, their walking with God, and the assurance, the conviction, worked in their hearts by Christ's Spirit, that they are God's children.

G. M. O.

"AS I LOVE THEE"

If suddenly upon the street
My gracious Saviour I should meet,
And he should say, "As I love thee,
What love hast thou to offer me?"
Then what could this poor heart of mine
Dare offer to that heart divine?

His eyes would pierce my outward show,
His thoughts my inward thought would know,
And if I said, "I love thee, Lord,"
He would not heed my spoken word;
Because my daily life would tell
If verily I loved him well.